

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU
HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU HAKLARI
ALT KOMİSYONU TUTANAKLARI

31 Ekim 2019 Perşembe

KONU

-Bakırköy Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu'nun değerlendirilmesine ilişkin görüşmeler

31 Ekim 2019 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.07

BAŞKAN: Hüseyin YAYMAN (Hatay)

BAŞKAN – Çok değerli milletvekillerim, çok değerli Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdür Yardımcımız, çok değerli hâkim arkadaşlar ve bürokrat arkadaşlar, İnsan Hakları Komisyonumuzun çok kıymetli çalışanları, çok kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. İyi günler, hayırlı günler diliyorum.

Bugün Hükümlü ve Tutuklu Alt Komisyonumuz Bakırköy Cezaevi Raporu’nu değerlendirmek üzere toplanmış bulunmaktadır.

Rapora geçmeden önce usule dair bir hatırlatmada bulunup, sizlerle müzakere edip ona göre bir hâl tarzı belirlemek isteriz. Komisyonumuza pek çok cezaeviyle ilgili yöneltilen sorunlar var. Bu cezaevlerini ziyaret etmek istiyoruz. Dün İnsan Hakları Komisyonunda bu konu gündeme geldi, ben tekrar o tartışmalara dönmek istemiyorum ama benim kişisel olarak yaklaşımım, alt komisyonumuzun özellikle muhalefet partilerimiz bağlamında bütün arkadaşların katılımıyla ziyaretlerin yapılmasını arzu ediyoruz. Çünkü her zaman söyledim, bir kez daha söylüyorum, bizim için, partimiz için, kişisel olarak benim için insan hakları meselesi partilerüstü bir meseledir, siyasetin üstünde bir meseledir. “İnsan hakkı, insanlık hakkıdır.” diyerek gerçekten bu konuda olabildiği kadar sözde değil, özde bir tavır geliştirmeye ve bir pratik işletmeye çalışıyoruz. Dolayısıyla biz birkaç yere gitmek istedik fakat o gün koşullar el vermedi, birtakım başka tartışmalar yaşandı. Dolayısıyla bunlara tekrar geri dönmek istemiyorum. Ben ister Bakırköy raporunun öncesinde ister sonrasında ya da hepsi birlikte de olabilir, söz alan arkadaşlar, ziyaretler konusunda sizden teklif almak istiyoruz. Tarsus Cezaevi başta olmak üzere bize gelen talepler var, Ağrı Cezaevi. Bu cezaevlerine en kısa zamanda yani ortak akılla, karar verelim. Yok eğer “Sayın Başkanım, biz buna ortak akılla karar veremiyoruz, demokratik bir müzakere yöntemiyle mesafe alamıyoruz.” dersiniz ben kendim bir takvim çıkarırım, onu da sizlerle beraber tekrar müzakere ederim, beraberce yine karar vermiş oluruz. Yani mesela önümüzdeki hafta cuma günü için benim önerim, Tarsus’a gitmek ya da başka bir yeri öneriyorsanız oraya gitmek şeklinde.

Ben tekrar Adalet Bakanlığının bürokratlarına teşekkür ediyorum. Mehmet Yılmaz Bey’i burada anmak istiyorum. Mehmet Bey aslında Genel Müdür Yardımcımız, bu toplantıya gelecekti fakat bugün Adalet Bakanı Abdulhamit Gül Bey’in Sincan kampüsüne yapacağı ziyaretten dolayı gelemedi, sizlere selamlarını, sevgilerini gönderdi. Bundan sonraki ziyaretlerimizde bize eşlik edecek ve beraber olacağız. Bildiğiniz gibi hem Silivri’de hem de Bakırköy’de beraberdik.

Ben şimdi izin verirseniz bu raporla ilgili usul tartışması yapmak isteyen arkadaşlar varsa onlara söz hakkı vereceğim. Bu anlamda İnsan Hakları Komisyonundaki arkadaşlardan raporla ilgili değerlendirmeler yapmasını isteyeceğim.

Değerli arkadaşlar, hakikaten biz bunu önemsiyoruz, Komisyon olarak önemsiyoruz. Yani hem İnsan Hakları Komisyonu hem alt komisyon olarak önümüzdeki dönemde daha yoğun bir mesai içerisinde biz programlarımızı yapacağız, beraberce bu programları takip edeceğiz ve sizden gelen tekliflere kesinlikle açığız. Burada doğru iletişimin önemli olduğunu düşünüyoruz. Dedğim gibi yani “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” Meseleye yaklaşımımız budur, ana fikrimiz budur. Dolayısıyla bu ziyaretleri yapmak konusunda hiç kimsenin -zaten Komisyon üyelerimizin, milletvekillerimizin- asla başka bir niyeti bulunmamaktadır, tamamen iş takviminin uygun olmamasından ve hep birlikte hareket etme isteğimizden kaynaklanmaktadır. Çok doğal olarak İnsan Hakları Komisyonuna yakışan tavır da budur yoksa hani 2 kişiyle, 3 kişiyle de bu ziyaretler pekâlâ yapılabilir.

Ben tekrar bugün burada olduğunuz hepinize teşekkür ediyorum ve sözü size bırakmak istiyorum. Bu girişten sonra ben hepinize teşekkür ediyorum bugün toplantımıza geldiğiniz için. Ne kadar süre dersseniz o kadar süre buradayız.

Basın mensuplarına teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Adalet Bakanlığından değerli arkadaşlar, biz sizden sadece -ben Mehmet Bey’le de konuşmuştum- dinlemenizi istiyoruz, ondan sonra en sonunda sözü size vereceğiz usul bakımından.

Rapora mı geçelim yoksa...

Usul tartışması böylece yok.

Raporun ilgili kısmını okutuyorum:

Ceza İnfaz Kurumunda Yapılan İncelemelerde Ulaşılan Sonuç ve Tespitler İle Hükümlü ve Tutuklularla Yapılan Görüşmeler:

Yukarıda bahsedilen bilgilendirme toplantısının ardından alt komisyon, Bakırköy Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda incelemelerde bulunmuştur. Yapılan incelemelerde rastgele seçilen koşullarda Ceza İnfaz Kurumundan yetkili ve görevliler olmaksızın şikâyet ve talepler dinlenmiştir.

Kurumda barındırılan hükümlü ve tutuklular tarafından;

Kuruma ilk gelişte çıplak arama yapıldığı,

Hastaneye sevklerde sorun yaşandığı, hastane sevklerinin bazı durumlarda üç ila dört ay bulabildiği, revire çıkmada problemlerin olduğu, muayene ve tedavilerin kelepçeli yapılmasının rahatsızlık verici olduğu ve insan onuruyla bağdaşmadığı, kronik hastalığı bulunanların tedavilerinin düzenli olarak yapılmadığı,

Bazı koşulların eğitim, kurs, sosyal etkinlik haklarından faydalanamadıkları; spor salonundan üç haftada bir kırk dakikalık periyotlarla faydalanılabildiği, kütüphanede öğretim için olanlar hariç 10 kitap ödünç alma sınırı olduğu, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayınlanan kitapların kütüphanede bulunmadığı,

Yasaklı olmamasına rağmen dışarıdan gelen kitaplara ve süreli yayınlara ulaşımında Kurum idaresi tarafından engel çıkarıldığı,

Yabancılarla verilen yemek miktarının Türklere verilenlere nazaran az olması ve hastalar için diyet yemek çıkarılmaması,

Ekonomik durumu iyi olmayan tutuklu ve hükümlülerin temel ihtiyaçlarının karşılanması gerektiği, Kurum kantininde bulunan ürünlerin temininde ve özellikle da kişisel bakım malzemelerinin temininde sorunlar yaşandığı,

Bazı koşullarda her odada ayrı bir televizyon bulunduğu, bazı koşullarda ise ortak alanda bir televizyon bulunduğu ve bunun ayrımcılığa neden olduğu,

Hükümlü ve tutuklular tarafından verilen bazı dilekçelerin işleme alınmadığı, bazı dilekçelerin işleme alınmakla birlikte cevap verilmediği, Kurum idaresi ile iletişimde sıkıntılar yaşandığı,

Görüş günlerinin hafta içi olması nedeniyle okula giden çocukların devamsızlık yapmak durumunda kaldığı, bundan dolayı görüş günlerinin hafta sonlarına alınmasının yerinde olacağı, hükümlü ve tutukluların çocuklarının annelerinin yanına gelmesinin yahut dışarı çıkmasının sadece görüş günleri mümkün olduğu, bu sınırlamanın kaldırılması gerektiği yönünde şikâyetlerde ve beyanatlarda bulunulmuştur.

Değerlendirmeler:

Bakırköy Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumları kampüsünde yapılan incelemelerde gerek alt komisyona verilen bilgiler gerek hükümlü ve tutuklularla yapılan görüşmeler birlikte değerlendirilmiş ve aşağıda belirtilen sonuçlara ulaşılmıştır.

Kampüste yer alan ceza infaz kurumlarında kapasite üstünde hükümlü ve tutuklu barındırıldığı görülmekle birlikte bu durumun beraberinde getirdiği sorunların aşılması amacıyla yapılan yeni yatırımlar doğrultusunda yeni yaşam alanı inşaatlarının özellikle fiziki imkân ve koşulların düzeltilmesinde önemli bir ihtiyacı karşılayacağı düşünülmektedir.

Kurum revirine ve devlet hastanesine sevklerde gecikme yaşanmaması için gereken tedbirlerin alınması, özellikle acil durumlarda ve kronik rahatsızlığı bulunanlara yönelik olarak sağlık hizmetine hızlı bir şekilde ulaşımın sağlanması gerekmektedir, doktor tarafından önerilen diyet yemeklerin düzenli olarak çıkarılması tavsiye olunmaktadır.

Hükümlülerin tekrar topluma kazandırılmaları, meslek edinmeleri ve kişisel gelişimlerinin sağlanması amacıyla açılan kurs, faaliyet ve benzeri etkinliklerin, hükümlü ve tutuklular bakımından olumlu sonuçlar verdiği hem kendileri tarafından dile getirilmiş hem de alt komisyon tarafından gözlemlenmiştir. Hobi ve meslek kurslarının işlevsel ve başarılı olması nedeniyle bu tür çalışmaların artırılarak devam ettirilmesi tavsiye olunmaktadır.

Kitap okumanın infaz kurumundaki sürenin iyi hâlli geçirilmesine sağladığı katkının önemi göz önünde bulundurulduğunda kitap okuma alışkanlığının artırılması için kitap sayısının ve çeşitliliğinin artırılması uygun olacaktır. Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik'in 8'inci maddesinin birinci bendinde "tutum ve davranışları ile diğer hükümlü ve tutuklulara iyi örnek olmak" ödülü gerektiren tutum ve davranış olarak belirlenmiştir. Bu hüküm kapsamında en çok kitap okuyan hükümlü ve tutukluların ödüllendirilmesi yoluna gidilebilmesi mümkün olmakla birlikte, hükümlü ve tutukluları kitap okumaya daha çok teşvik etmek için ödül yönetmeliğine kitap okumaya ilişkin açık bir hüküm konulmasının uygun olacağı düşünülmektedir. Diğer taraftan, özellikle hükümlü ve tutuklular tarafından tedarik edilmek istenen ve mevzuata aykırılık teşkil etmeyen yayınlar hakkında da sorun giderici bir çözüm yolunun benimsenmesi uygun olacaktır.

Hafta içi yaptırılan görüşlerin okula devam eden çocukların devamsızlık yapmak zorunda kalmayacakları şekilde hafta sonu günlerine kaydırılması yerinde olacaktır.

Sonuç:

Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu tarafından 6 Eylül 2019 tarihinde Bakırköy Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda gerçekleştirilen inceleme ziyareti sonucunda elde edilen tüm bilgi ve belge ile yapılan görüşmeler neticesinde tanzim edilen raporumuz İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına saygıyla arz olunur.

BAŞKAN – Buyurun Değerli Milletvekilim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; Bakırköy Kadın Cezaevine ziyarette bulunduk, bir gün önce de Silivri Cezaevini ziyaret etmiştik.

Şimdi, kalabalık genel bir sorun. 1 kişilik odalara 3 ranza konulup 6 kişinin yattığına şahitlik ettik ki daha önceki cezaevi izlenimlerimiz de bu yönde, Sincan'da da böyle bir durumla karşılaşmıştık. Bunun genel bir sorun olduğunu söylüyorum.

Benim için en önemli konulardan biri görüş günlerinin hafta içi olmasının gerekliliği. Özellikle çocukların okula devam sorunu yaşamasını istemiyoruz. Sıkıntıya giriyorlarmış, hafta içi görüş olduğu zaman çocuklar okullarından oluyorlarmış. Bu durumun düzeltilmesini çok arzu ediyorum.

Bir de Kurum kreşinden 49 çocuğun faydalanmakta olduğu, bazı çocukların faydalanamadığı söylendi bize.

Genelde sağlık konusunda özellikle sevklerde çok sıra beklendiği konusunda Őikyetler var. Bazı durumlarda sevklerin  dört ayı bulabildiği söylenmiŐti.

Cezaevlerinde benim dikkatimi çeken önemli konulardan birisi çalışma ortamı. Eğer cezaevinde çalışma ortamı varsa oradaki mahkmların çok daha mutlu olduğunu gördük yani bütün gün günün de geçmesi zor tabii. Hem çok az da olsa bir para kazanıyorlar, bir motivasyon oluyor hem de bence daha dingin oluyorlar. Fakat orada söylenen bir cümle de Şuydu: Yabancı mahkmların çalışmaya daha yatkın olduğu ve daha istekliği olduğu. Bu konuda diğer mahkmların çalışmaya teşvik edilmesi ve bu çalışma ortamlarının, meslek edindirme kurslarının daha da artırılması... Mesela, bazı cezaevlerinde gördük, dışarıdaki firma getirmiŐ temsilcisini koymuŐ, gayet de güzel üretim yapılıyordu. Bunların sayısını artırabiliriz. Yani sırf, sadece boncuk iŐlemeyle orada zaman geçirme olmasın, güzel meslekler de öğrensinler diye arzu ediyorum.

Benim söyleyeceklerim Şimdilik bu kadar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Teşekkür ederim.

Şimdi, aslında daha önceden de hazırladığımız rapora ilişkin bürokrat arkadaşların ya da Komisyonumuzun alıŐanı arkadaşların kullandıkları dil itibarıyla ben kendilerini anlıyorum. Mesela sonuç odaklı bir Şey yazamadıklarını görüyorum burada. Şimdi, mesela “Kurum revirine ve devlet hastanesine sevklerde gecikme yaşanmaması için gereken tedbirlerin alınması...” falan demiş, kabaca geçmiş arkadaşlar. Hani biz biliyoruz ki mesela bu kadın cezaevinde 1 doktor vardı düzenli duran, 1 aile hekimi ve yetmiyordu. Başta pratik öneriler sunabilmemiz lazım burada yani en azından Sağlık Bakanlığıyla yapılacak protokolda mi olur bu iş ama yani açıktan somut bir öneriyle gitsek daha sonuç alırsız çünkü muallakta bir öneri olmuş bu. 1 doktor var, 1 aile hekimi ve onun dışındaki branŐlar haftada sadece bir gün geliyor. BranŐların belki bir gün gelmesi devam edebilir ama sevklerin hızlanması anlamında oradaki aile hekimi sayısının mutlaka artırılması lazım. 1 doktor o Cezaevine yetmez yani en azından 4-5 doktorumuz olsa sevklerde ve teŐhislerde, tedavi olmasa da en azından teŐhislerde hız kazanabiliriz. O yüzden bu iş Sağlık Bakanlığıyla bir protokolle mi yapılır, hangi usulle yapılırsa bunu somutlaŐtırabilmemiz lazım.

Onun dışında, tespitlerimiz doğru aslında yani Şu raporda yaptığınız tespitlerin tamamına katılıyorum, Őikyetleri almıŐız, kısmen, böyle biraz somut olmasa da top evirmevari önerilerinizi görebiliyoruz. Ben sizi anlayabiliyorum.

Mesela “Hükümlü ve tutuklular tarafından tedarik edilmek istenen ve mevzuata aykırılık teşkil etmeyen yayınlar hakkında da sorun giderici bir çözüm yolunun benimsenmesi...” Şimdi, sorun giderici bir çözüm yolu o kadar muallak ki yani cezaevi Şu keyfi uygulamayı yapamaz: Bir yayını yasak değilse ve talep hlinde bunu oyalamadan, geciktirmeden kişiye ulaŐtırmak zorunda. Hakkında bir yasak varsa elbette gereği yapılınsın ama yasak yoksa cezaevine göre, hem de cezaevlerinin deđiŐik deđiŐik kesimlerine göre farklı uygulamalar olmaması lazım. Yasak var mı, yok mu kardeşim, yok, bitti, o zaman vereceğiz bu yayını, hem de en hızlı Şekilde. Bu uygulamanın oturması lazım diye düşünüyorum. Bence bunu somutlaŐtırmalıyız yoksa bu iş keyfiyete kalır. Biri keyfen verir, diğer vermez, cezaevlerinde de uygulama farkı olur.

Onun dışında, bizim gittiğimiz cezaevinde özellikle çocukların o kreŐi farkındaysanız tertemizdi. “Bu kadar yükü kim kaldırıyor?” diye arkadan çalıŐan bir arkadaŐa sordum. Sadece orta yaş üzeri 1 kadın çalıŐıyor orada, dışarıdan istihdam ediliyor. O kadar çocuğun temizliğini, bakımını, yemesini içmesini asgari ücretle dışarıdan istihdam edilen sadece 1 kadın yapıyor işin esası. Hani biz askerlikte gördük,

teftiş varsa her taraf pırıl pırıldır. O gün kreş pırıl pırıldı ama o kadının o işi yapabilme ihtimali yok. Orada kreşte de mutlaka istihdam sağlanması gerekir, dışarıdan mı olur, yöntemi nasıldır bilemem ama sadece 1 kadın 50 çocuğun işini yapıyordu orada, yapamaz. O yüzden mutlaka kreşin de iyileştirilmesi, sayının artırılması ve personel istihdamı gerekiyor.

Onun dışındaki tespitlerin tamamına ben de iştirak ediyorum. Biraz daha çözüme yönelik, somut önerilerle bundan sonraki raporlar hazırlanırsa biz daha çok memnun oluruz.

Şimdilik bu kadar, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Meral Hanım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bakırköy Cezaevinin raporuna ilişkin biz de aslında muhalefet şerhimizi yazdık, ancak bize uzman arkadaşların “Önce bir tartışacağız, sonra alacağız, süre vereceğiz.” şeklinde bir beyanı üzerine vermedik muhalefet şerhimizi, yoksa hazır.

Yani genel olarak şunu söyleyeyim, olumlu yönde kilerden başlayayım: Gerçekten ziyarette Komisyon Başkanımızın, Genel Müdür Yardımcısının ve oradaki yetkililerin ön açıcı yaklaşımları, hani istediğimiz koğuşa gidip görüşebilmek ve özellikle de yetkililer -tırnak içinde söylüyorum- savcı, genel müdür ve oradaki infaz koruma memurları olmadan görüşebilmemiz değerliydi, zaten olması gereken de bu. Onların önünde bize bir şikâyetle bulunamazlar, bu doğru. Hep olumsuz konuşmuyoruz, olumlu gördüğümüz yönleri de söylüyoruz, bunu da söylemiş olalım. Ancak, bu çalışma önemliydi ve bizce daha yoğun yapılmalı. Diğer cezaevlerine ilişkin önerilerimizi de söyleyeceğiz.

Muhalefet şerhimize ayrıntılı yazdık ama genel hatlarıyla söyleyeyim: Rapor çok ürkek, işin esasına girmeyen, esas meseleleri teğet geçen, böyle utangaç -kavram bulamıyorum- hani “Şu var ama böyle de olur.” gibi, aslında işin esasına dokunmayan bir dille, çok ustaca yazılmış. Bunu gerçekten 2 defa okudum, hani neticede biz orada birlikteydik, tek tek mahpusları dinledik, sorunlarını söylediler, hepimiz notlar aldık, ben bir defter not tuttum sadece Bakırköyde. Tek tek isimleriyle, ayrıntılı bir şekilde, kim ne diyor ve gözlemlerimizi de bu deftere, kendi notlarıma dercettim. Bir yanlışlık olmasın, hani sonuçta görmeden, temas etmeden bunu bilemeyiz. Örneğin, “Sıcak su yok.” diyor, gidip banyoda suyu açtık sıcak su geliyor mu gelmiyor mu diye. İşte “Su bulanık akıyor.” dediler, biz gidip suyu açtık bulanık mı değil mi diye. Ya da ne bileyim, kantinde fiyatlar pahalı.” dediler, bizzat kantine gittik, fiyat etiketlerine baktık. Hani neticede bizimki sadece bir sohbet, öylesine bir ziyaret değil, aynı zamanda oradaki durumu gözlemek, tespit etmek ve tabii ki bunların çözümünü önermekti. Yani İnsan Hakları Komisyonunun bu çalışmasının temel amacı buydu. Fakat maalesef, rapor bu konulara değinmiyor da diyemiyorum, teğet geçiyor yani öyle işaret ediyor ama -hani nasıl anlatayım- “Böyle tehlikeli, oranın içeriğine girmeyelim, çok açmayalım.” gibi bir yaklaşım var, bu yönüyle rapora imza atamıyoruz yani muhalefet şerhimizin esas bundan kaynaklanıyor. Çünkü, sorunu tespit edip çözüm önerilerini objektif, mevzuata göre ve idari yaptırımlara ya da idari kurallara göre yerine getirmesek bu ziyaret sadece işte biz gittik, gezdik, gördük tespit ettik ama bir şey yapmıyoruz, tespitlerimizi de eksik yazarsak bunun bir anlamı yok.

Gözlediğim temel meselelerden sadece birkaçını söyleyeceğim, ayrıntılı yazdık: Mesela, diyet meselesi aslında ciddi idi; var, yine teğet geçmiş. Bunu birçok hasta söyledi, hasta yani bir çölyak hastası normal ekme yiyemez örneğin, bu hayatı bir şey, onun yaşama hakkı ortadan kalkabilir. Diyet yemekleri yoktu, bu çok önemli bir mesele. Hani “Hastanede kaç tane diyet yemeği alması gereken mahpus var, bunların yöntemi ne olmalı?” gibi bunları yapmamız lazım. Yine mesela B6 koğuşunda sıcak suların azaldığı yönünde ciddi bir durum vardı ve sağlık sorunlarını da etkilediğini, banyo, duş yapamadıklarını, soğuk aldıklarını kışın, yazın başka sorunlarla karşılaştıklarını söylediler, bu da başka bir mesele. Mesela, 88’inci maddeye göre mahpusun kişiliğini geliştirecek, yeni beceriler sağlayacak

etkinlikler düzenleme yükümlülüğü var. Fakat bu mesela orada genel itibarıyla tümüyle yok sayılmıyor ama yüzde 90 oranında ıskalanıyor hani herkes ona katılmıyor yani o becerileri geliştirmek için olanaklar sınırlı. Bizim gittiğimiz yerlerde her şey çok güzel, hoş, şıktı ama gittiğimiz diğer koşullarda “İstiyoruz ama çalışmıyoruz.” diyorlardı, “Bu beceriyi biz de geliştirmek istiyoruz ama gidemiyoruz.” ya da “Kütüphaneye biz de gitmek istiyoruz ama gidemiyoruz.” Yani neye göre tespit ediliyor, bu da büyük bir soru işareti.

Yine en önemli meselelerden biri sohbet meselesi. Yani neticede bizim mevzuatımızda var, sosyal faaliyet çerçevesinde açık görüş alanlarında toplam on saati aşmayacak derecede mahpuslar bir araya gelebilir. Bu, hemen hemen uygulanmıyor gibiydi. Yani birçok kişiye sorduk, hayır yani istisnalar hariç bu uygulanmayan bir meseleydi. Ziyaretçi ve görüş hakkı, zaten uzaklık, onu hiç tartışmayalım çünkü insanlar tutuklandıkları yerden binlerce kilometre öteye gönderiliyor. Bu arada Genel Müdür Yardımcımız burada herhâlde. Yani Selçuk Mızraklı niye Kayseri Cezaevinde merak ediyorum gerçekten? Ya da Kezban Yılmaz, Kayapınar Belediye Başkanı, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Diyarbakır’da tutuklanıyorlar, neden Kayseri’de? Onu Adalet Bakanlığına da soracağız İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda. Yani can güvenliği yok, ailesini ziyaret etme olanağı yok ama bin kilometre öteye Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanını götürüp tecrit ediyorsunuz. Ya da Selahattin Demirtaş niye Edirne’de, Gültan Kışanak niye Kandıra’da? Yani öyle ucube bir uygulama var ki Selma Irmak’ın davası Hakkâri’den güvenlik sebebiyle Diyarbakır’a getirilip görüldü ama Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ’ın duruşmaları güvenlik sebebiyle Ankara’ya götürüldü. Güvenlik Selma Irmak için var, neden Demirtaş için yok? Neden cezaevleri bu kadar uzaklara götürülüyor ve aileye büyük bir eziyet ve işkence yapılıyor, buna Genel Müdürlükten gerçekten yanıt istiyoruz. Eğer Bakanlığın talimatıysa bunu da bilmek istiyoruz yani çünkü bu ayrıca bir eziyet. Mesela çok yakından biliyorum aileleri, her hafta 1.500 kilometre yol yapıp ziyarete gitmek zorundalar; ne bütçe kaldırır ne maneviyat kaldırır ne fizik kaldırır ve çocuklardan söz ediyorum. Mesela Dilda ve Delal, biri 8 yaşında, biri 10 yaşında, her hafta üç saat bir uçak yolculuğu yapıp ziyarete gidiyorlar. Yani bu bir işkence yöntemidir. İnsanların tutuklandıklarında tabii hâkim ilkesine aykırı bir şekilde uzaklara götürülmesinin kesinlikle mevzuatla bir ilgisi yoktur. Bakırköy Cezaevinde de yine aileleri çok uzakta olan ve görüşe gelemeyen, sevk talepleri reddedilen birkaç kişiyle ben konuştum, bizzat not aldım yani “Ben ailemin bulunduğu ile gitmek istiyorum, devam da orada.” diyor ama götürülmüyor yani garip bir uygulama var.

Diğer yönlerin hepsini söylemeyeceğim çünkü çok ayrıntılı yazdık. Mesela B6 koşusunda dediler ki: “İki yıldır spor hakkından yararlanamıyoruz, sohbet hakkından yararlanamıyoruz.” Bu, ciddi bir hak ihlalidir. Yani dört duvar arasında sohbet hakkı ve spor hakkı mevzuata konulurken bir şey düşünülmüş, insanlar sosyal ortamlara girsinler, cezaevini ayrıca bir eziyet alanına dönüştürmeyelim gibi sonuçta merkezî bir yasama, daha doğrusu insan hakları perspektifiyle uygulamalar var, bu da ayrı bir mesele. Mesela bir kadın koşusunda –çok dehşete düştüm– “scrabble” oyunu oynanıyor, kelime oyunu, hepimiz biliyoruz, bilmiyorum sizler tanık oldunuz mu aslında aleni söylediler, dediler ki: “Koşuş basıldı ‘Siz ne yapıyorsunuz?’ ‘Scrabble’ oynuyoruz, kelime oyunu oynuyoruz yani bir aradayız, elimizde var.” ve bu kadar absürt koşuş baskınlarını bize anlattılar. Mesela bir tane var, gerçi “Bunu çözdük.” dediler ama emin olamadım: Esra Soyaktaş adlı mahpusun çocuğu dört aydır Kadıköy’de bir yuvada, “Ben çocuğumun akıbetini bilemiyorum.” diye özel olarak hatta ağlayarak ifade etti. Yani bu önemli bir mesele, hani varsa elinizde başka bir bilgi bunu öğrenmek isterim. Ha, yayınlar meselesinde, yasal olan, yasaklanmayan, infaz hâkimliği tarafından girişi engellenmeyen birçok yayının adı verilerek “Bunlar bize verilmiyor.” dediler, verilmiyorlar. İsim istedim, dediler ki: “Yeni Yaşam ve Jineoloji, Atılım.” Böyle birkaç isim söylediler, not aldım. Sorduk oradaki yetkililere, yani bir net yanıt veremediler. Bu sadece burada değil, Kandıra’da da var, Silivri’de de var, orada da tespit ettik, birçok yerde, bize gelen

mektuplarda. Ya her gün bizim gidip büfeden aldığımız gazete yasak değil, neden cezaevine giremez yani bu konuda kararı kim alıyor? İnsanların okuma hakkı var, gündemi takip etme hakkı var. Şu anda mesela yeni bir uygulama, komisyona yazacağız, Kandıra’da kitap alınmıyor örneğin yani böyle keyfi uygulamalar oldukça yükselmiş durumda. Bu görüş gününe ilişkin ben de katılıyorum, bir üyemiz daha sanırım ifade etti, çocukların okula giden annelerin çocuklarının görüş günleri hafta sonuna alınabilir çünkü anne hem çocuğunu görmek istiyor ama hem de eğitiminden geri kalmasını istemiyor hani cumartesi yapılırsa o çocuk rahatlıkla gelip annesini de görür, okulunu da devam edebilir ve manevi gelişimi, sosyal gelişimi daha iyi olur ve okula devam zorunlulukları da böylece sağlanmış olur. Şimdi, buna ilişkin, bilmiyorum, yöntem olarak sadece Bakırköy’ü mü sınırlı tutalım yoksa diğerlerini şimdi şöyleyelim mi? Genel Müdür Yardımcımız buradayken birkaç...

BAŞKAN – Önce cezaevi raporunu bir mütalaa edelim, sonra yine zaten hem bu ziyaretlerimize dair, diğer konuları ayrıca konuşuruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – O zaman şöyle, öneri tabii, kabul edilirse: Çok uzun değil, birkaç somut şey var ya da size uyalım yani sorun değil.

BAŞKAN – Yok, siz söyleyin söz almışken.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Genel Müdür, şimdi, cezaevinden gerçekten çok yoğun başvuru alıyoruz ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna bildiriyoruz. Doğrusu Genel Müdür Yardımcımız, bizimle gelen –Mehmet Yılmaz- onunla bir iki defa telefonla da görüştüm ama danışmanından aldığım bilgiye göre son bir-bir buçuk aydır artık özel kalemden bile yanıt alamıyoruz. Yani biz her zaman aramayıp, çok ivedi, çok acil, gerçekten bizim de zorlandığımız ve aşmaya çalıştığımız meselelerde arıyoruz, aratıyoruz, her zaman biz aramıyoruz, hani bir “Özel kaleme bildirin dilekçemizi.” Bu konuda bir isteksizlik, bir erteleme, bir yanıt vermeme, bağlamama hâli söz konusu. Yani eğer biz İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeleri olarak herhangi bir mahpusun cezaevinden gelen talebini size iletemeyeceksek bu görevi yapmayalım yani biz vekil değiliz o zaman. Hani biz çok insani temelde meseleleri size aktarıyoruz, aşamayabilirsiniz, haklısınız yani bazen bize verilen bilgi de yanlış olabilir. En azından araştırma ve bizi tatmin edici bir yanıt vermeniz için... Eskiden böyle değildi ama son bir aydır özellikle bu konuda danışmanlarımız çok sıkıntı yaşıyorlar ve hatta eskiden şunu söylüyorlardı, endişeleniyorlar hayatı tehlikeden, şimdi bunu bile dikkate almıyorlar. Mesela çok somut bir talebim var, bizzat size söylemek istiyorum: İki kardeş hükümlü. Biri Fatma Özbay, kanser hastası, yirmi üç yıldır Erzurum Cezaevinde kalıyor, iki göğsünü de aldırması ve hayatını tek başına idame ettiremiyor. Bütün ailesi yurt dışında, bir tek kız kardeşi var, Gülser Özbay, o da İzmir Şakran Cezaevinde ve şunu istedi bizden defalarca: “Ne olur iki kardeş yan yana olalım.” Sağlıklı olan, kanser hastası kardeşine baksın diye İnsan Haklarını İnceleme Komisyonundan da talepte bulundum, defalarca dilekçe verdim, Genel Müdürlüğünde aradım ve şu ana kadar bize verilen, danışmanıma verilen tek yanıt, biz başvurduktan sonra “Disiplin cezası almış.” dediler. Ya olacak iş değil. Velev ki disiplin cezası almış olsun, gidip ablasına, kardeşine üç ay bakıcılık yapacak ya, bir bardak su verecek yani bunun önünde ne engel var? Gerçekten bunu tekrar talep ediyoruz, bizzat şahsınızdan talep ediyoruz. Buna ilişkin çok sayıda başvurumuz var. Yani genel hatlarıyla mesela bebekler ve anneler meselesi çok ciddi bir gündem ve ben de bir anne olarak, bir vekil olarak ve bir hak savunucusu olarak bunu çok yakından izlemeye çalışıyorum. Bir isim vereceğim örnek olarak: Nuran Yapalak, bugün ikinci gün gözaltında. İki aylık bebeğiyle dört gündür hücrede tutuluyormuş yani bize gelen bilgi. Doğru değilse bilgi verin, hani bize öyle bilgi geldi. Ve şeyi hatırlatmak isterim: 5275 no.lu Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’umuz var. Buna göre hamile ya da altı aydan küçük bebeği olan hükümlü kadınlar tutuklanamaz. Yani bırakınız hücreyi böyle bir yasa hükmü var fakat buna rağmen bu kadınlar bize başvuruyorlar, anneler. Dediğim gibi, doğruluğunu teyit etmek de size bağlı, bize

diyeceksiniz ki “Böyle biri tutuklu değil.” mesela, biz araştıracağız, avukatlara diyeceğiz “Değil.” ama tutukluysa da bunu beraber çözebiliriz. Bunun gibi yüzlerce anne, çocuk ya da bebek şu anda cezaevinde.

Mesela geçenlerde herkesin yüreğini parçalayacak bir görüntü vardı, Miraz bebek Türkiye’de çok bilinen bir isim. Hangi cezaeyiydi? Gebze. Ben videodan izledim, 29 Ekimde babası –çocuk çok ağlamış, iki gün babasında kalmış- annesine götürmek istemiş, götürmüş, idare demiş ki: Bugün tatil, ben bebeği alamam.” İki yaşında ya. Çocuk o cezaevinin kapısında -lütfen videoyu izleyin- kıyameti koparıyor annesini görmek için. Sosyal medyada –ben de yazdım hani bu çocuğu annesinden ayırmayın diye- çok yaygınlaşınca altı saat sonra neyse iyi haber geldi yani bu bile iyi haber, çocuğu tatil olmasına rağmen annesinin yanına almışlar. Böyle bir şeye gerek var mı? Yani o çocuk annesinin yanına gidecek ve hakkı. Yok “Tatildir.” diye oradaki sırf görevliler durumdan vazife çıkararak keyfi bir uygulama yapıyorlar. Buna ilişkin çok sayıda başvuru alıyoruz.

Bir de bu Grup Yorum üyeleri meselesi var Sayın Başkan, bunu özellikle dikkatinize sunmak istiyorum. Bu komisyonun özel gündemi olmalı. Bu konuda da kamuoyuna çok yansıyor, tartışılıyor, 136 gündür açlık grevindeler. Taleplerinin hepsi bizim İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuzu ilgilendirmiyor olabilir ama bir kısmı cezaevi koşullarıyla ilgili. İbrahim Gökçek, Barış Yüksel, Helin Bölek, Bahar Kurt, Ali Aracı... Ve şu anda zorla müdahale tartışılıyor. Bu konuda gerçekten komisyonumuz inisiyatif almalı yani bu açlık grevinin bitmesi için gerekirse tekrar görüşmeler yapmalıyız çünkü aileler –bitmemiş, bugün 136’ncı gün- çok büyük bir endişe içindeler ve Grup Yorum üyeleri için kampanyalar falan da yapılıyor ama bu işin bu boyutu bir yana, asla siyasi bir talep değil, insani olarak 136 gündür açlık grevindelerse komisyonumuzun buna ilişkin bir tutum alması, en azından çözmek amaçlı şey yapması gerekiyor diyorum.

Şimdilik bu kadar, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Rapora dair zaten çok şey söylendi, Meral Hanım çok şey ifade etti ama ben de şeyi söyleyeyim; raporlarımızda bir çözüm önerisi sunmuyoruz yani biz sadece tespiti yapıyoruz genel geçer ve bunun çözüm yolları nedir? Bir önceki raporda da benzer bir şey vardı, biraz belki bundan sonraki raporlarda buna dikkat etmek gerekiyor.

Ben biraz genel bazı şeyleri ifade etmek istiyorum hazır Genel Müdür Yardımcısı da buradayken.

Şunu söyleyeyim öncelikle. Ben de Genel Müdürlüğe ulaşma konusunda ciddi sorun yaşıyorum hatta teyit ettim, kendi makamımdan değil, başka bir yerden arayınca telefonum açıldı. Yani muhtemelen ya kodladılar, numarayı bildiler, artık bilinçli olarak açmıyorlar ya da başka bir şey var yani teyit ettim; odadan arayınca telefon açılmıyor ama başka bir yerden ya da başka bir odadan deneyince telefon açıldı.

Şimdi bilgiler hani İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ve Cezaevi Alt Komisyonunda olunca doğal olarak bir bilgi akışı oluyor, doğru veya yanlış bilgi akışları oluyor. Bunu yer yer teyit etme ihtiyacı ya da Bakanlıkla çalışanlarla bir ortaklaşma, beraber bir çözüm bulma ihtiyacı oluyor ama biz muhatap bulamıyoruz. Hani böyle olacaksa, biz bir çözüm bulamayacaksak o zaman komisyonda çalışmanın bir anlamı kalmıyor. O zaman insan hakları konusunda iş birliği yapmanın da bir anlamı kalmıyor. Biraz bundan sonraki konularda buna dikkat edilirse iyi olur.

Şimdi, bir diğer nokta, benim o kadar çok sorum var ki acaba nereden ve hangisinden başlayayım? Şimdi Elâzığ Cezaevine bakıyorum, bir yığın yansıyan sorun var. İşte mahpusların tekli hücrelerde tutulmasından tutalım, işte temizlik malzemelerinin verilmemesi, ondan sonra, özel eşyalarına keyfi şekillerde el konulması, cezaevi idaresini aradığımızda muhatap bulamamaktan tutalım işkenceye varacak uygulamalara kadar... Bunlar saymakla bitmiyor. Tarsus Cezaevinde yine durum aynı şekilde,

Tekirdağ Cezaevinde durum aynı şekilde, Bolu Cezaevinde durum aynı, Maraş Türkoğlu, Patnos Cezaevi bu konuda çok kötü, Balıkesir, Adana, Sincan yani birçok cezaevinden yanlış şeyler yansıyor ve üç aşağı beş yukarı hepsinde aslında cezaevi idarelerinin çok keyfi uygulamaları var, keyfi yaklaşımları oluyor.

Meral Hanım da ifade etti, Kandıra Cezaevinden basına da yansıdı, muhtemelen görmüşsünüzdür, Gültan Kışanak haber oldu, dışarıdan getirilen avukatlarından, yakınlarından veya koliden gelen hiçbir kitap kabul edilmiyor. Herkesin, her ortalama vatandaşın çok rahat ulaşabileceği kitapların dışarıdan görüşçülerin getirmesini ve ulaşılamamasını anlamıyorum. İnsanların okuma hızları farklı, insanların okuma merakları farklı ama dışarıdan getirilen... Bu, artık, cezaevlerinde genel ortalama bir soruna dönüşmeye başladı.

Yine cezaevlerindeki keyfi koşu aramaları artık ortalama olan rutin bir soruna dönüşmeye başladı, üç aşağı beş yukarı bütün cezaevlerinde yaşanıyor.

Ailelerinden uzak yere götürülmek zaten sürekli yaşanan bir durum. Mesela, ben bir olayı söyleyeceğim, bunun için başvuru da yaptım ve ben de oradan gelen birisiyim. Baba Ahmet Ertunç bana ulaştı, 5 oğlu cezaevinde, 5'i de farklı cezaevinde. Baba Hakkâri'de oturuyor, çocuklardan 1'i Diyarbakır Cezaevinde, 2'si Tekirdağ Cezaevinde, 2'si Van Cezaevinde. Aynı güne görüş gelse yaşlı anne ve babanın kendini üçe ya da dörde bölme imkânları yok. Çok basit bir şey istiyorlar, mümkünse Hakkâri'ye yakın bir ceza evinde, yani bu Van olabilir... Ferhat ve Ali Ertunç kardeşler Van Cezaevinde kalıyor. Murat ve Recep Tekirdağ Cezaevinde kalıyor. Fırat Ertunç da Diyarbakır Cezaevinde kalıyor. Bunları tek cezaevine toplamak bu kadar mı zor?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMIK KEMAL VAROL – İsimleri alamadık.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Fırat Ertunç, Murat Ertunç, Recep Ertunç, Ferhat Ertunç ve Ali Ertunç, 5 kardeş, 5'i de ayrı cezaevinde. Ya, insaf, merhamet ya, artık merhamet diyorum. 5 insan 5 ayrı cezaevinde olamaz. Baba da yaşlı, anne ve babanın ekonomik durumları da zaten çok uygun değil görüşe gitmeye. Van Cezaevinde toplanabilirler yani yüksek güvenlikli bir cezaevi kaygısıysa Van Cezaevi yüksek güvenlikli bir cezaevi, bu 5 kardeş burada toplanabilir ya da Diyarbakır'da toplanabilir. Ulaşamadığımız için bunu konuşma şansımız olmadı, bununla ilgili “Ne yapılabilir?”i konuşma şansımız olmuyor.

Onun dışında zaten Elâzığ Cezaevi... Ben bu konuda özellikle şey yapılması gerektiğini düşünüyorum. Elâzığ, Maraş Türkoğlu, Kandıra ve Patnos cezaevlerini ziyaret planlamasına hızlıca almalıyız. Oralardan çok yoğun yansıyan sorunlar var, özellikle Elâzığ ve Türkoğlu cezaevlerinden. Bunları da planlarsak iyi olur.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Sayın Tanal, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Değerli Başkanım, bizim ana Komisyonumuzun yapıldığı toplantıda cezaevi idaresi bize bir brifing vermişti. O dönemde ben cezaevinde bulunan kitapların listesini istemiştım, bana verilecekti, hâlen bekliyorum, aşağı yukarı bir seneye yakın bir süre geçti. Hatta Sayın Çavuşoğlu Başkanımız da ısrarla dedi ki: “Lütfen, bunu gönderin, biz de vekile verelim.” ama gelmedi bana. Neden gelmiyor? Kitap listesinden neden korkuluyor? Neden verilmiyor?

Benim aklıma şu geliyor: Darbe 15 Temmuz 2016'da olduktan sonra eylül ve ekim aylarında ben cezaevlerini ziyaret ettim Sayın Başkanım. Cezaevlerinde bulunan kitapların listesini aldım, Bakanlığın listesini aldım. Herhâlde Eylül 2016'ydı, o dönemde bu Bakırköy Kadın Cezaevinde 41 tane teröristin FETÖ'nün kitapları vardı, basın açıklamasını yaptım. Darbe 15 Temmuz, Eylül 2016... İkinci bir sefer, aradan iki üç ay geçmişti, kasım ayıydı herhâlde, yine tekrar gittim, liste aldım, evet, onları taramışlar, içinde yine bir kitap kalmıştı. Şimdi, herhâlde kurum çekiniyor yani gözden kaçan böyle kitapların olabileceği korkusuyla bana bu kitap listelerini vermekten imtina ediniyorsunuz. Bilemiyorum, ben tekrar istiyorum sizden, bu kitap listelerini istiyorum Sayın Başkanım, sizden istirham ediyorum, ne olur, siz de isteyin. Hangi kitaplar var orada? Yani bunu görmek bizim en doğal hakkımız değil mi? Denetim, şeffaflık budur.

BAŞKAN – Ben sözünüzü bölmek istemem, bir parantez açayım, muhtemelen Sayın Genel Müdür Yardımcımız bir cevap verecektir birazdan toplu olarak.

Evet, biz de kitap listesini istiyoruz. Zaten kütüphaneye gidip kitapları gördüğümüze göre kütüphanedeki kitap listesinin verilmemesinin sebebi nedir, bize cevap verecekler.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bilmiyorum tabii.

Şu anda maillerinde vardır, maillerinden bile çıkarabilirler şu anda. Yani netice itibarıyla hangi kitapların olduğu açık ve net; bu, verilebilir, bunun mahzuru olmaması lazım diye düşünüyorum.

İkinci bir konu: Raporda bazı şeyler bilinçli mi, bilinçsiz mi? Ben de tabii, geçmiş dönem insan hakları alt komisyonunda görev ifa ettim, gayet, açık ve net... Burada mesela, başından itibaren yazılıyor, kapasite kaç kişilik? “950 kişi” deniliyor. 950'nin, hemen onun altında fiili durumun ne kadar olduğunun yazılması lazım. Niye gözden kaçırmak için 2'nci sayfadan sonra “Şu anda mevcut olan 1.354 kişi.” deniliyor? Peki, bu 1.354 kişinin içerisinde, soruyorum, 100 çocuk var, bu 100 çocuk da buna dâhil midir, hariç midir? Yani “1.354 kişi fiili hükümlü ve tutuklu.” deniliyor, 100 de çocuk var Sayın Başkanım. Bu 100 çocuk buna dâhil mi, hariç mi?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMİK KEMAL VAROL – Hariçtir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – “Hariçtir.” Ne güzel bakın!

Kapasite 950, 1.354'ten 950 kapasiteyi çıkarın, 404 kalıyor, 100 de çocuk koyun üstüne ağabeycim, 504 kişilik fazlalık var; 950'nin yarısından fazla.

Tabii ki siz gittiniz oraya, sizler gördünüz, mesela, bence resen cumhuriyet savcılığına bu rapora suç duyurusunda bulunulması lazım ve kurumumuzun bulunması lazım, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun. Anayasa'mızın 16'ncı maddesi diyor ki: “Yabancı ve vatandaş ayrımı yapılmadan herkes insan haklarından yararlanır.”

Burada 6'ncı sayfada yabancılara verilen yemek miktarlarının Türklere verilene nazaran az olması... Resen cumhuriyet savcısına suç duyurusunda bulunulması gereken bir husus, bence resen suç duyurusunda bulunalım ki İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun ne kadar ciddi, ne kadar faydalı olduğunun en azından kamuoyunda bilinirliği açısından bence yararlı olur. Resen bu maddeden dolayı suç duyurusunda bulunmak lazım.

Şimdi, ben, tabii, sizin raporunuz ile şeyi karşılaştırıyorum -bu raporlar sizlerde var Sayın Başkanım, İnsan Hakları İnceleme Komisyonunda var- İstanbul Valiliğinin İl İzleme Kurulu raporunu -bu, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna da geliyor- buradaki raporla sizdeki raporu karşılaştırdığımız zaman tezatlıklar, farklılıklar var. Nedir mesela? Burada değerlendirme ve sonuç kısmında, biraz önce değerli vekil arkadaşlarımızın dediği konuyu teyit eder bir vaziyette -başka, tabii, cezaevleri söylendi, bu, gittiğiniz Bakırköy'le ilgili deniliyor- “Suça sürüklenen mahpusların şikâyetlerinin,

genel olarak dilekçelerinin cevaplandırılmaması, revir taleplerinin ve hastane sevklerinin kabul edilmemesi, iç mektuplaşmayla gönderdikleri mektupların yerine ulaşamaması ve kendilerine gelen mektupları alamadıkları, aynı cezaevinde bulunan diğer aile bireylerinin iç görüşme yapamadıkları ve çeşitli etkinliklerde karşılaşmalar bile aile bireyiyle temas ve iletişimlerinin engellendiği görülmüştür.” deniliyor. Yani burada kursa katılmak isteyen kişilerin kontenjan ve zaman kısıtlılığı nedeniyle yapılamadığı söyleniyor.

Yani burada sonuç itibarıyla bence bu il izleme kurulunun raporları da bizim açımızdan faydalı. Bunları da birleştirip birlikte incelediğimiz zaman ufukumuz daha genişler. Mesela, gene bu Bakırköy’le ilgili, çocukların şampuan gibi temizlik malzemelerini içme gibi iddialar var. Yani artık buna intihar mı dersiniz yoksa çocukların rahatlıkla ulaşabildiği yerler mi dersiniz, nasıl dersiniz deyin... Mesela, burada -2018 tarihi itibarıyla- yaklaşık 8 kız çocuğu koğuştaki arkadaşlarıyla birlikte bir arada değil, hücrede tutuldu. Çocukların aktardığı kadarıyla hücrede tutulanların günde sadece bir saat havalandırmadan faydalanabildiği, spor, aşçılık, konferans gibi hiçbir etkinliğe çıkarılmadıkları, çocukların hücrede koğuşa geçmek için müdürlükten talepte bulundukları fakat görüşme günü itibarıyla herhangi bir cevap alamadıkları, hücreye götürülmeleriyle ilgili herhangi bir adli veya idari işlem yapılmadığı... Yani, hakikaten, bu raporda, bu il izleme kurulu raporunda okuduklarımız sizinle karşılaştırdığımız zaman insan dehşete kapılıyor.

Söz verdiğiniz için ben teşekkür ediyorum ama kitap listemi hassaten istiyorum üstat yani hakikaten Genel Müdürlükten istiyorum bu kitap listesini. Yani, bu, bu kadar ağır bir şey değil. Kâğıt yoksa Bilgi Edinme Kanunu uyarınca ben dilekçe de vereyim yani niye gizleniyor? Esrar değil, eroin değil, suç unsuru değil. O zaman demek ki kurum kendisini bir şayia altında hisseder, yazık günah. Ben o kurumu bir töhmet altında bırakmak istemem. Bunun bir unutkanlıktan olduğunu umarım yani.

BAŞKAN – Evet, doğru söylüyorsunuz, birazdan cevap verecekler.

Teşekkür ederiz.

Size cevap vermek bağlamında ifade etmiyorum ama şunu belirtmek isterim: Sizin il izleme kurulu raporunda belirttiğiniz hususlar çok çok önemli. Ben de kişisel olarak tekrar onlara bakacağım, Komisyondaki arkadaşlar da bakacaklardır, Adalet Bakanlığının yetkilileri de bakacaktır ama sizin belirttiğiniz hususların dolayımli olarak bu raporda da olduğunu –belki orada daha vurgulu bir biçimde ifade edilmiştir ama- yine hem revir konusunun hem kapasite fazlasının olduğunu... Ama bunlara tekrar dikkat etmek gerektiğini biz de not alalım.

Erol Vekilim, buyurun lütfen.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, kıymetli misafirler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komasyon olarak demokratik ve şeffaf bir şekilde birlikte belirlediğimiz bu cezaevlerini hep birlikte ziyaret ettik ve oradaki problemleri, sıkıntıları da arkadaşlarımız yoğun bir şekilde notlarına aldılar. Gerçekten kapsamlı, kapsayıcı bir rapor ortaya çıkmış.

Silivri ve Bakırköy’ü aynı anda birlikte ziyaret etmiştik -gerçi hafızam da yanıltabilir mi bilmiyorum- sağlık problemi ikisinde de vardı, sağlık talebi ama özellikle dış ön plana çıkıyordu sanıyorum, dış sorunu ön plana çıkıyordu. Az önce vekilimin de ifade ettiği bir doktora kadın cezaevinde ben özel olarak sordum, görüştüm, geçici süreyle orada görevlendirmeye çalıştığını söyledi yani bir süre sonra gideceğini.

Sağlık konusunda sıkıntı var, bunun altı çizildi. Arkadaşlarımın gene altını çizdiği kitap, süreli veya süresiz kitap konusunda bütün koşullardan yani –yanlış bir cümle kurmayayım- adli, siyasi ve diğer bütün mahkûmlardan bu kitap konusunda şikâyet geldi.

Diğer taraftan kapasite sorunu zaten baştan beri hepimizin problemi, onu problem olarak görüyoruz.

Raporun çekingen, utangaç veya hangi ifade kullanılırsa kullanılsın, öyle yazıldığı söylendi ama gerçekten şimdi orada gerek cezaevi sorumluları gerek Genel Müdürlükten gelen arkadaşımız bize olağanüstü bir imkân hazırladılar yani steril bir ortam hazırladılar tabiri caizse. İstedığımız koşu girdik adli veya siyasi ve istediğimiz soruyu sorduk. Yani tabii ki insanlık suçu anlamına gelecek işkence anlamında, kötü muamele anlamında özellikle, ısrarla, bire bir de bir köşeye çekerek sormamıza rağmen hamdolsun böyle bir sonuç ortaya çıkmadı. Bu, çok ciddi bir sonuçtur bir kere. Yani olmasın, hiç kimse istemiyor bunu.

Diğer taraftan, o diğer konular yani yine küçümsemek için söylemiyorum ama diğer evlerimizde de dışarıda da yaşanan sorun, örneğin, vekilimin söylediği, çölyak hastalarının... Çorum'da Çölyak Derneği kuruldu, bir araya geldiler, ben de yardımcı olmaya çalışıyorum. Hatta dernekleri kamuya yararlı dernek statüsüne kavuşturulduğu zaman ciddi kazanımlar da elde edeceklermiş. Onların ciddi sıkıntıları var. Mesela, az önce gördüm, bir bisküvi dışarıda 1 liraysa onlarınki 5 lira yani zorlukları var, ekonomik anlamda da sıkıntıları var yani çölyak hastası içeride de olsa, dışarıda da olsa bazı...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Öylesine, o hastalığı bildiğim için söyledim yani.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Tabii, tabii, ciddi sıkıntılar var.

Dolayısıyla, dediğim gibi, 30-40 kişilik koşullara girdik ve az önce vekilim söyledi, bire bir şunu tespit etik: Çalışanlar mutlu, bir şekilde meşgul olanlar, kitap okuyarak da olsa hobi de olsa bir meslek de olsa... Hem böyledir, insan psikolojik bir varlıktır yani hem zamanın nasıl geçtiğini bilmez hem meslek sahibi olur hem de bir para kazanır. Bir şekilde mutlaka çalışmaya teşvik etmek gerekiyor ama şunu da gördük: Bizzat 30-40 kişilik koşullarda samimi bir ortama oluştu yani çalışanların mutluluklarını görünce “Çalışmak ister misiniz?” diye sorduk, çok cılız sesler geldi yani çalışmak da istemiyorlar.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Teşvik etmek gerekiyor.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Teşvik etmek gerekiyor. Yani problemlerin en aza indirilmesi için, dediğim gibi, ciddi sıkıntılar oluşturacak insan hakları ihlalleri olmasın, bundan sonra da onun takipçisi olacağız ama diğer sağlık gibi, diğer kitap gibi veya lokal bazı konularda da –katılıyorum- somut teklifler getirmemiz lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sanırım Bakırköy Cezaevi raporuyla ilgili kifayetimizakere ediyoruz.

Bence tüm arkadaşların söyledikleri çok değerliydi. Bizim bu konuda gerçekten duyarlı olup hem milletvekili olarak, milletin temsilcisi olarak hem de bir insan olarak bu konularda daha özenli ve hassas olmamız lazım.

Şimdi, gidilecek olan bu yerleri de konuşalım, tespit edelim, sonra da Sayın Genel Müdür Yardımcımıza bir söz verelim, o da ilavelerde bulunacaktır, soruların en azından burada cevap verebildiklerine burada, daha sonra kendisi yazılı ya da sözlü olarak milletvekillerimizi bilgilendirecektir.

Ben teşekkür ediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Cezaevi önerilerimizi söyleyelim mi?

BAŞKAN – Söyleyelim. Önce hem tarih hem de cezaevi önerilerini söyleyelim.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Başkanım, arkadaşlarımıza da uygunsa bir hafta sonraki cuma uygun aslında

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yani şu anda bize en yoğun gelen başvurulara göre...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bütçe görüşmelerini de hesaba katın arkadaşlar, o kesintisiz devam eden bütçe görüşmeleri var ya...

BAŞKAN – Daha başlamadı. Aralıkta değil mi o? Siz tecrübelisiniz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Aralıkta olacak.

BAŞKAN – Hayır, artık bahane yok, komisyon da olsa bütçe de olsa gideceğiz arkadaşlar. Bak, ben Hakan Bey’le de konuştum, bir kişi de olsa yanıma bir kişiyi daha ikna edip ondan sonra gideceğiz yani. Çünkü bu konu maalesef çok speküle edildi, ben yakıştıramıyorum bu kadar speküle edilmesini çünkü burada bir art niyet yok, birbirimize karşı samimiyetle davranıyoruz ama bunun daha sonra farklı bir biçimde tezahür etmesi doğru değil. Biz gideceğiz, gelmek isteyen arkadaşlar gelir, gelmek istemeyen arkadaşlara saygı duyuyoruz, başka programlara...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – 4’ü de olur, 8’i de olur yani pazartesi de olur, cuma da olur.

BAŞKAN – Pazartesi günü herkes kendi seçim bölgesinde oluyor. Cuma, sonra da pazartesi yapalım.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Bu cuma mı?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Gelecek cuma, ayın 8’i.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İstatistikleri bilmiyoruz Başkan, bize en çok Maraş Türkoğlu, Kandıra’dan gelenler son dönemlerde çok arttı.

BAŞKAN – Arkadaşlar, beraber karar verelim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Öneriyoruz, birlikte karar verelim.

BAŞKAN – Tamam, Maraş Türkoğlu...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Patnos ve Elâzığ yani şu anda en yoğunluklu...

BAŞKAN – Bir dakika...

Söz verelim Taner Bey’e.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Oraya gitmişken bari Hatay’a da gidelim de Sayın Başkanın yemeklerini yiyeelim yani.

BAŞKAN – Her zaman.

Önce Taner Bey bir açıklasın yani sonuçta bu oda karar verecek takvime de yere de. Ama şu konuda kesin kararlıyız: Bundan sonra gerekirse her hafta bize gelen taleplere göre gideceğiz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ama, Başkan, üstümüze alındık, biz speküle etmedik. Dün söyledüğimiz şuydu...

BAŞKAN – Alınmayın öyleyse.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hayır, hayır. Biz birlikte Elâzığ ve Diyarbakır’a karar verdiğimiz için, Ebrü Hanım Vekilimiz aradı “Elâzığ çıkarılmış.” dedi, onun üzerine dün sorduk, yine söylüyoruz yani biz birlikte çok tartışarak karar verdik, hatta vekilim yurt dışına gidecekti, ona uygun bir takvim ayarladık ve ondan dolayı.

BAŞKAN – Siz yazışmaları takip etmiyorsunuz ki.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Amacımız speküle etmek değil bir şey yapmak yani burada bir şey yok.

BAŞKAN – Tekrar, arkadaşlar, ben zaten bir şey demedim, sadece yazışmalara bakın. Bizim Diyarbakır ve Elâzığ’ı iptal etmemizin sebebi arkadaşlarımızın burada olmamasıydı.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – O zaman bundan sonrası için...

BAŞKAN – Biz 3 arkadaş Karadağ’a gittik.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sizin için erteledik hatta.

BAŞKAN – Siz bizim WhatsApp grubunda...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Siz çok istediniz “Bu hafta Karadağ’a gidiyoruz.” deyince takvimi ona göre ayarladık.

BAŞKAN – Bizim bu WhatsApp grubunda bu yazışmalar var, sizi de ekleyelim. Ebrü Hanım biliyor bunları.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ekleyin.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Bence Meral Hanım’ı ekleyin ama...

BAŞKAN – Fark etmez, ekleriz, sorun değil. Önemli olan...

Taner Bey, buyurun.

YASAMA UZMANI TANER GEÇMEZ – Ağrı Patnos 37, Antalya Alanya 20, Balıkesir Bandırma 43, Burhaniye 33, yine Balıkesir Kepsut 39...

EROL KAVUNCU (Çorum) – Şikâyet mi bunlar?

YASAMA UZMANI TANER GEÇMEZ – Evet, şikâyet.

BAŞKAN – Bir daha baştan bir söyler misiniz yavaş yavaş. Ne bu? Bu, Komisyonumuza gelen...

YASAMA UZMANI TANER GEÇMEZ – Cezaevleriyle ilgili gelen şikâyetler. 37 tane dilekçe gelmiş bize. Sayısal, istatistiki bilgiler. İhlal kodları da var, onları isterseniz söyleyebilirim.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Yani şöyle: Bana gelen bazı mektuplardan biliyorum, mesela şöyle tek parça geliyor ama altında 10 kişinin imzası oluyor. Hani onu sayarak mı ifade ediyorsunuz?

YASAMA UZMANI TANER GEÇMEZ – Dilekçe sayısı itibarıyla.

BAŞKAN – Bir dakika...

Arkadaşlar, niye bu olmuyor yani ben anlamadım. Şunu rica ediyorum: Yani birbirimize dinlersek, söz hakkı bittiği zaman...

Taner Bey, bize sayıları söyler misin lütfen onu da açıklayarak. Nedir bu sayılar?

YASAMA UZMANI TANER GEÇMEZ – Bizim tespit edebildiğimiz en çok başvuru sayısı olan ceza infaz kurumları: Ağrı Patnos’tan 37 tane, Balıkesir Bandırma’dan 43 tane, Balıkesir Burhaniye’den 33 tane, Balıkesir Kepsut’tan 39 tane, Düzce’den 48 tane, Elâzığ’dan 65 tane, Hatay İskenderun’dan 27 tane -Silivri’ye gittiğimiz için onun istatistiğini çıkarmadık zaten- İzmir Aliğa’dan 32 tane, Karabük’ten 26 tane, Kayseri Bünyan Ceza İnfaz Kurumundan 35 tane, Kırıkkale’den 32 tane, Tarsus’tan 62 tane, Osmaniye’den 36 tane, Rize Kalkandere’den 35 tane, Urfa’dan 31 tane, Tekirdağ’dan 44 tane.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Elâzığ en yoğunluklu görünüyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Düzce var.

YASAMA UZMANI TANER GEÇMEZ – Türkoğlu 14 tane bize gelen.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, hanımefendi “Efendim, herkes konuşuyor, ben not alamıyorum. Rica etsem, mikrofon açık, söz talep ederek konuşma olursa.” diyor. Ben de katılıyorum, evet.

Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Benim önerim, bu ziyaretlerimizin, denetimlerimizin amacına ulaşabilmesi için, bence tarihleri siz bize söylemeyin, kendi aranızda belirlersiniz, hiçbir kuruma da kuruluşa da bildirmeyin, ansızın baskın yapın. Hele bakalım gerçekten ne durumdayız ya? Şimdi, siz gitmeden önce... Daha önceki koğuşa gittiğimizde ziyarete gittiğimiz günler inan ki yemek bile değişiyor, temizlikler yine aynı şekilde. Yani burada bir art niyet aramıyorum, tertemiz duygularla, hepiniz tertemiz duygularla hareket ediyorsunuz. Ben halisane anlamda, eğer gerçekten biz bunun amacına ulaşmasını istiyorsak, habersiz bir vaziyette, kendi kararınızı alın, ansızın baskın yapın.

Teşekkür ederim.

Saygılar.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Mahmut Bey'in dediği önemli. Bunu da yapabiliriz fakat biraz önce Sayın Erol Vekilim söyledi yani burada tabii ki bu ani gitmek önemli, cezaevi yönetiminin kendisine bir çekidüzen verdiğini biz de biliyoruz, hepimiz tecrübeli Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarıyız. Ama burada belki güzel olan ya da dikkat çeken bir husus şu: İnsanlara bire birde de sorduğunuzda yani “Burada yemekler farklı mıydı?” “Bugün özel bir değişim oldu mu?” ya da “Size taammüden organize bir eylem var mı?” diye sorduğumuzda pek çoğunun buna “Yok öyle bir şey.” dediğini biz de işittik yani bunun da kayıtlara geçmesini isterim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ben de Mahmut Vekilime şunu söylemek istiyorum: Biz de şimdi cezaevine gittiğimiz zaman genel bir temizlik yapıldığını biliyoruz ama şimdi gezdiğimiz cezaevlerindeki koşulların da koğuştaki temizliğinin oradaki mahkûmlar tarafından yapıldığını biliyoruz. Önemli olan koşulların içi.

İkinci bir şey, habersiz gidersek eğer, işte, orada biz savcıdan bilgi alacağız veya o anda cezaevi müdürü vizite almış olabilir, dışarıda olmuş olabilir yani bilgilendirme babında eksik kalmış olabiliriz yoksa hani yemek tamam o gün. Ben üniversiteyi yurttan okudum, teftiş olduğu günler nasıl yemekler çıktığını biz de biliyoruz. Bu, işin doğasında olan bir şey ama genelde de rastladığımız bir şey vardı. Siz yoktunuz Silivri ve Bakırköy’de değil mi Sayın Vekilim? Yani çok hatırlamıyorum da olmadığınızı zannediyorum.

BAŞKAN – Yoktu, şeyde de yoktu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim. Ben Komisyonunuzun üyesi olmadığım için yoktum.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Fark etmez.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yoksa ben görevimi ihmal eden birisi değilim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Estağfurullah, ben onu demek istemedim. Şunu demek istiyorum: Hani, orada bir şeyler...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – “Yoktum.” derken yanlış anlaşılma olabilir.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – “Yoktunuz.” derken ben de yanlış anlaşılmayla söylemedim yani negatif bir cümleyle söylemedim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben çalışkan vekil olarak...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Onu biliyorum, tamam, anladık.

Şimdi şunu söyleyeceğim: Genelde de mahkûmlar hapisane yemeğini de yemediklerini söylüyorlar. Ben şuna rastladım: Semaverde yemek pişiriyorlar, gelen yemeği yıkıyoruz diyorlar. İşte, gördük orada patatesler, soğanlar veya dışarıdan... Haftada 500 lira her mahkûmun harcama hakkı varmış, değil mi, öyle hatırlıyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Haftada 500 değil, aylık.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Haftalık değil mi?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Aylık.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Haftalık.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yo, yo, haftalık 500 değil.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMIK KEMAL VAROL - Haftalık.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Haftalık, bak, doğru hatırlıyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ne zaman çıkarıldı?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMIK KEMAL VAROL - Geçen sene.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Evet, evet, haftalık, ben de notlar almıştım.

Şimdi, bu haftalık harcanan 500 lirayla yiyecek alıyorlar dışarıdan, kendi yemeklerini kendileri pişiriyorlar. Yani cezaevi yemeğine çok fazla itibar da etmiyorlar zaten. Hani bizim için güzel pişmiş olabilir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben bir şey söylemedim, naçizane düşüncemi söyledim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ben de açıklama yaptım, Sayın Kardeşim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O bilgileri sonradan öğrenebiliriz ama bu eksiklikleri sonradan telafi edemeyiz.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Olabildiğince objektif kayıtlar çıksın istiyoruz.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Kimse bu tarih konusunda bir karar...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bir sıkıntı yok; haftaya cuma mı dersiniz Başkanım?

BAŞKAN – Hayır, işte ben demokratik bir karar alalım...

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Evet, haftaya cuma diyelim.

BAŞKAN – Haftaya cuma... Peki, nereye gidiyoruz? Tarsus demiştiniz.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Tarsus da olur, Elâzığ da olur; yani ikisinden biri...

BAŞKAN – Tarsus diye karar verdik. Ayrıca...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Bir dakika...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Başkanım, şimdi, Elâzığ'da kış koşulları tam oluşmadan isterseniz önce Elâzığ'a gidelim, Tarsus'a da bir sonraki hafta gidelim.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ben de öyle düşünüyorum.

BAŞKAN – Tamam.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Elâzığ.

BAŞKAN – Gördüğünüz gibi çok demokratik bir karar alma mekanizmamız var.

Evet, 8 Kasım 2019 Cuma günü Elâzığ'a gidiyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Cumartesi günü de oraya yakın bir yer.

BAŞKAN – Cumartesi günü de Diyarbakır'a gidilebilir.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tamam.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Daha önce uğraştı arkadaşlar da iletişim, kalma, ulaşım konusunda falan çok sağlıklı yapamadılar diye hatırlıyorum.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Başkanım, denk gelmiyor; gidip gelip tekrar gitmek daha kolay.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Diyarbakır ile Elâzığ...

EROL KAVUNCU (Çorum) – Uçaklar denk gelmiyor Sayın Vekilim, Elâzığ'a uçak günde bir kere olduğu için gidip gelip tekrar gitmek.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Biz şimdi, Silivri'den yatacağımız yere iki saatte ulaştık; doğru mu değil mi? Tam iki saatte ulaştık ve de çakarlarla falan... Onun için, Diyarbakır'a ineriz, geçeriz Elâzığ'a –Silivri'ye gittiğimizi varsayınız- tekrar ertesi günü Diyarbakır'dan başlar, Diyarbakır'dan da hareket eder insanlar; yani dediğim gibi, İstanbul'un bir semti gibi.

BAŞKAN – Şunun tekrar altını çiziyorum: Komisyonumuz çalışmak istiyor fakat bu takvimler konusunda bir türlü bir uzlaşmaya varamıyoruz.

Oylama yapalım öyleyse -demokratik olan- yani 8 ve 9 Kasım'da Diyarbakır, Elâzığ...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sayın Başkanım, daha önce programladığımızda şöyle bir şey yaşadık: Arkadaşlar çalıştı hani ulaşım anlamında, otel anlamında, konaklama anlamında, Ankara'dan gidiş anlamında ama bir türlü Diyarbakır ile Elâzığ'ı ortaklaştıramadılar. Gitmeyelim anlamında söyleyemiyorum, şimdi benzer şeyi yaşayacağız. Ortaklaştırabiliyorlarsa kesinlikle cuma ve cumartesi gününü kabul ama...

BAŞKAN – Ali Haydar Bey'in dediği önemli.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) - ... ortaklaştıramıyorlarsa cuma günü Elâzığ'ı çıkartalım.

BAŞKAN – Öyleyse şöyle yapalım: Ama sen bunu önerdin zaten yani Elâzığ'ı kış koşulları gelmeden yapalım diyen...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Tarsus'a sonra gidelim; o kabul.

BAŞKAN – Hayır, şunu diyoruz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Önce Tarsus ve Elâzığ konusunda...

BAŞKAN – Cuma ve Cumartesi günü Tarsus ve Türkoğlu'nu yapalım; yakın yerler.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Efendim, şöyle söylüyorum: Bence önce Elâzığ'ı yapalım -orada görüşüm hâlâ devam ediyor- kış koşulları olmadan önce bir Elâzığ'a gidelim, Tarsus'a kış koşullarında da gideriz.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ediyorum.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Tarsus ve Türkoğlu'nu bir sonrakinde yapabiliriz. Sadece demek istediğim şu: Diyarbakır ile Elâzığ'ı ortaklaştırmakta daha önce sıkıntı yaşamıştık, benzer şeyi yaşayabiliriz ama ben ikisine de gitmek istiyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

OYA ERONAT (Diyarbakır) - 1,5 saat...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir dakika...

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Ben olaya el koyuyorum.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Başkan, ben başka bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Bir saniye...

Şimdi, evet, not edelim lütfen -demokrasilerde çare tükenmez- 8’inde ve 9’unda Elâzığ ve Diyarbakır diye arkadaşlar bir planlama yapacaklar, ondan sonra bize bildirecekler. Eğer çözebiliyorlarsa gideceğiz, çözemiyorlarsa önce Elâzığ yapacağız.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Başkanım, ben bir şey söyleyeceğim de...

Ya, şimdi, teknik olarak bunu yapmak mümkün. Elâzığ’a inip, Elâzığ’da yapıp oradan Diyarbakır’a geçip bir de Diyarbakır’da konaklayıp ertesi gün Diyarbakır yapmak ya da Diyarbakır’a inip Diyarbakır’da kalıp konaklayıp ertesi gün Elâzığ’a gidip oradan Ankara’ya dönmek yani bu, teknik olarak mümkün, ortaklaştırılabilir.

Ama ben onun dışında şunu söyleyeyim: Cezaevi ziyaretleri konusunda biz parti olarak hiçbir cezaevi ziyaretine “hayır” demedik, hepsini de planladık, programladık, her defasında kendimizi uydurduk, ben olamasam bile diğer, partili arkadaşlarımdan biri mutlaka bu ziyaretlere iştirak etti. Yani bu konuda çok şey havası oluştu; biz sanki “hayır” diyoruz, istemedik ya da bizden kaynaklıymış gibi. Öyle değil.

BAŞKAN – Kimse öyle bir şey demedi.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Oluşan algı biraz ona gitti, onu düzeltmek istiyorum tutanaklara geçecek sonuçta.

BAŞKAN – Hayır, algı değil... Hayır, siz niyet okumayın Hanımefendi; burada çok açık, net bir şey söylüyoruz.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Yazışmalar falan var deyince...

BAŞKAN – Nasıl?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – “Bir sürü yazışmalar var.” diyorsunuz.

BAŞKAN – Yazışmaları ben evet...

“WhatsApp” yazışmalarında var Ebrü Hanım. Niye bu kadar iyi niyete...

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Hayır ama...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir saniye Meral Hanım, biz Ebrü Hanımla konuşuyoruz.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Her yazışmada hiçbir şekilde...

BAŞKAN – Ben şunu rica ediyorum sizden: Siz bir insan hakları aktivisti ve savunucusu olarak lütfen, niyet okumayın; benim açıklamalarım çok net yani hem de sizin şahsınızı hedef alan bir şey değil.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Başkanım, siz araya girmesenez, bitirsem sevineceğim.

Şimdi, kendiniz az önce söylediniz “Speküle edildi.” bilmem şu oldu; öyle değil. Ben yazışmaları çok iyi hatırlıyorum—şu an telefonu değiştirmiştım, yazışmalar durmuyor ya da şey değildi- arkadaşların yurt dışında olması, Ali Haydar Bey’in olmaması, ben zaten gelemeyecektim, Ömer Bey gelecekti. Yani hani böyle gelmememizi bir erteleme gerekçesi olarak sunmadık, benim şahsımın katılamamasını bir erteleme gerekçesi olarak sunmadık, bunun şeyini yaptık.

Bir de bence Komisyon üyesi olmasa bile gelmek isteyen her arkadaş cezaevi ziyaretlerine gelmeli çünkü Alt Komisyon olarak bizim çalışma görevimiz, öncelikle cezaevi ama cezaevi sorununun, toplumda tümünün İnsan Hakları Komisyonunun sorunu olduğunu düşündürüyorum; gelmek isteyen her arkadaş, her gruptan her arkadaş ziyaretlere katılabilmeli. Bu konuda bir ilke kararı alınmalı “Gelmek

isteyen her arkadaş gelsin.” diye yoksa dediğim gibi, Komisyonun tamamının sorunu cezaevi sorunu, sadece bizim sorunumuz değil. Dolayısıyla her arkadaş gelebilmeli ziyaretlere Komisyon üyesi olmasa bile.

BAŞKAN - Evet, teşekkür ederiz.

Şimdi, eğer milletvekillerimizden söz almak isteyen yoksa, uygun bulursanız sözü Sayın Genel Müdür Yardımcımız Namık Kemal Varol Bey’e vereceğim.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Bir bilgi geçebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Şimdi bir ajansa bir haber düştü -haberi de açarak bilgi vereyim size- 70 yaşındaki Abdülkadir Denli duruşma esnasında fenalık geçirip hastaneye kaldırıldı; bir yıldır da tutuklu. Yani şu an, bugün olan bir olay. Buna dair bir takibiniz olacak mı ya da bize bir bilgi vermeniz mümkün mü şu an burada? Hastaneye kaldırılmış öyle biliyorum, ajanslara düştü bugün itibarıyla.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ TAHSİN MUTLU – İsmi tekrar alabilir miyim?

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Abdülkadir Denli Mardin E Tipi Cezaevi’nde kalıyor ve yaklaşık bir yıldır tutuklu; duruşma esnasında fenalaşmış. İHD’nin hasta tutsaklar, ağır hasta tutsaklar listesinde aynı zamanda.

BAŞKAN – Buyurun Namık Kemal Bey.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMIK KEMAL VAROL – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bizi misafir ettiğiniz için teşekkür ediyoruz.

İsimler bazındaki konulara doğru ve sağlıklı bilgiye ulaştıktan sonra yazılı cevap verme yolunu tercih edeceğiz, genel meselelerle ilgili olarak da, değinilen meselelere genel hatlarıyla kısaca cevap da vermeye çalışacağım.

Doktor yetersizliği konusunda Sağlık Bakanlığı ile Genel Müdürlüğümüz arasında yapılan bir protokol çerçevesinde bu işler yürüyor. Orada bazı kriterler var; işte, bin kişiye 1 tane aile hekimi veriliyor. Biz şu anda protokolümüzde, cezaevleri için bu sayının 700’e çekilmesi konusunda görüşmeleri sürdürüyoruz. Yani belirledikleri bazı standartlar cezaevlerine uymadığı için mevcut protokolde 700 hükümlü, tutuklu başına 1 aile hekimi verilmesi için Sağlık Bakanlığıyla görüşmelerimiz devam ediyor.

Ziyaret edilen cezaevinde -zaten raporda da yazılmış- haftanın 5 günü aile hekimi ve diş tabibi mevcut. Ayrıca, her hafta bir gün psikiyatri uzmanı, bir gün dahiliye uzmanı, bir gün dahiliye uzmanı, bir gün kadın doğum uzmanı geliyor Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevi’ne.

Bakırköy özelinde sağlık konusunda bir gecikme olduğunu kurum kabul etmiyor; biz de takipçisi olacağız. Yani gayet iyi durumdaki bir kurumumuz. İnşallah Sağlık Bakanlığıyla bu görüşmeler olumlu sonuçlandığında da hekim sayısının artacağını düşünüyoruz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Çok özür dilerim, 700’e 1 olsa bile bir şey değişmeyecek orada 1.200 tutuklu olduğu için. Yani yine 1 aile hekimi mi olacak? Özür dilerim böldüğüm için ama 700...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMIK KEMAL VAROL – İşte bu, biraz karşılıklı uzlaşıyla yürüyen bir konu ve başka bir bakanlıkla görüşüldüğü için, onların zaten belirledikleri bir rakamı aşağıya çekmeye çalışıyoruz.

BAŞKAN – Evet, yani bir dinleyelim; sonra not alalım, soru soralım.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMIK KEMAL VAROL – Konuya buradan devam edecek olursak, kadın cezaevlerinde, bahsi geçmedi ama kadınların kişisel bakım malzemeleri dediğimiz ped ve benzeri şeyler kurumlarımızca karşılanmaktadır; antrparantez belirtelim. Kadın pedi ve benzeri malzemeleri devlet karşılıyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ne zamandan beri?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Parası olmayanı devlet karşılıyor mu?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ TAHSİN MUTLU – Uygulamada hepsi karşılanıyor Sayın Vekilim, bayanlarda karşılıyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Talep olmadan mı?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ TAHSİN MUTLU – Talep oluyor tabii, talep geldiğinde...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMIK KEMAL VAROL – Yani bayanlarda istemeyene verilmez.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ TAHSİN MUTLU – Talep ettiği anda biz karşılıyorz onu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Orada da şeye bakılıyor -özür dilerim, sözünüzü kestim- orada kurumdaki hesap durumu, parasal durumu eğer varsa karşılamıyor yoksa karşılıyor.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ TAHSİN MUTLU – Sayın Vekilim, şöyle: Mevzuat maddi duruma bakıyor ama biz uygulamada herkese veriyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yani şöyle söyleyelim, talep edilmesi lazım ve bunu da kurumun, idarenin uygun görmesi lazım şeklinde uygulanıyor yoksa her isteyene verilmiyor yani pedler. Size yanlış bilgi verilmiş olabilir bir şekilde ya da ortada bir uyum sorunu var.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ TAHSİN MUTLU – Sayın Vekilim, mevzuatta “Maddi duruma bakılarak yapılsın.” deniliyor ancak uygulamada bizim görüşlerimiz de bu şekilde “Talep olduğu takdirde karşılayın.” diyoruz yani uygulamada karşılanıyor. Bununla ilgili de bize hükümlülerden, tutuklulardan resmî olarak ulaşan bir şikâyet yok yani “karşılanmıyor” şeklinde bize ulaşan bir şey olmadı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Varsa?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ TAHSİN MUTLU – Varsa da biz zaten “karşılansın” diyoruz yani orada hiç sıkıntı yok bizim açımızdan.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Talep edilsin, talep etsinler.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Neyse, yani bu konuda bize aksi yönde bilgiler geliyor.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ TAHSİN MUTLU – Bu konuda çok olumluyuz, yani çok açığız, çok rahatız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMIK KEMAL VAROL – Biz de tekrar değerlendiririz.

Tabii, bütün Türkiye’de ciddi bir sayı var, ciddi sayısal bir fazlalık var hakikaten.

Silivri’ye, kampüse bir kadın kapalı cezaevi yapılıyor, önümüzdeki yıl hizmete girecek ve kapasitesi 600 kişi. Demin de sayın vekilimin buyurduğu gibi, kurumda 500 tane fazlalık var. Bu 500 fazlalığın olduğu bir yerde bütün işlerin sağlıklı, tıkr tıkr yürümesi hakikaten beklenemez. İnşallah

önümüzdeki yıl Silivri’deki kadın kapalı cezaevimiz hizmete girdiğinde bu fazlalık oraya nakledilecek, dolayısıyla personel başına düşen iş yükü hafifleyeceği için yaşanan ufak tefek aksaklıklar da yaşanmaz hâle gelecektir.

Yine, Ankara’ya da yapılıyor hatta Ankara’da, annesinin yanında 0-6 yaş grubu çocuğu bulanan bayan hükümlü ve tutuklular için çok özel bir kurum yapılmakta Sincan Kampüse.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Kapasite ne kadar?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMIK KEMAL VAROL – Kapasitesini şu anda hatırlayamadım ama yetecek yani onları barındıracak kadar; 48 çocuğumuzu... O şöyle bir cezaevi olacak: Koğuş ev gibi yani penceresi var, bahçesi var yani ev ortamını sağlayacağız inşallah. İyileştirmek için çabalarımız devam ediyor. Yani bütün sorunların başında hepinizin de takdir edeceği gibi kalabalık, kapasite aşımı geliyor. 1 personel başına 4 hükümlü, tutuklu düşüyor, yani Avrupa standartlarında bu 2’dir. Özellikle tatil günlerinde personel sayısı minimuma düşüyor, güvenlik açığı ve riskine girmemek için kurumlar bazı uygulamalara yöneliyorlar.

Bu bahsedilen hafta sonu görüşü, çocukların cezaevindeki anne ya da babalarını ziyaretinin hafta sonu olabilmesi konusunda Genel Müdürlüğümüz şubat ayında bir genel yazı yazdı. Yani biz talimat verdik “Bunun önünü açın.” İşte “Çocuk, anne babasını ziyaret edeceği zaman hafta sonu ziyaret etsin.” dedik, talimat verdik ama öyle anlaşıyor ki -sizi de dinleyince ortaya çıkıyor- demin anlattığım güvenlik zafiyeti tatil günlerinde ön plana çıktığından kurumlarda bir bürokratik direniş, direnç var; bu anlaşıldı. Biz bu emrimizi, bu talimatımızı tekrarlayacağız, takipçisi olacağız. Bunun farkındayız, zaten yazılı bir talimat vermiş durumdayız.

Miraz bebek konusunda söz konusu videoyu biz de izledik, biz de üzüldük; Ankara olarak, Bakanlık olarak sosyal medyada farkına varır varmaz müdahale ettik.

0-6 yaş grubu annesinin yanında kalan çocuklarla ilgili maalesef bir mevzuat boşluğu var yani sadece annesinin yanında kalabileceği ve iâşesinin ne olduğu yazıyor. Bu konuda düzenleyici bir yönetmelik çalışması taslağını bitirdik, görüş aşamasında. Yani bu konuların bir çerçevesini çizip neyin nasıl olacağını, çocuğun nasıl alınıp nasıl verileceğini bir norma, bir kurala, kaideye bağlıyoruz, inşallah bu da yakın zamanda sonuçlanacak.

Sohbet konusu, yine kapasite aşımı ve kalabalık kaynaklı bir aksama olduğu belli. Mevzuatımıza göre, genelgelere göre, açık görüş, avukat ve normal görüşleri aksatmayacak şekilde sohbet hakları var hükümlülerin. Burada da bir sıkıntının inşallah kapasite sorunu aşıldığında kalmayacağını düşünüyoruz.

Yayınlardan yararlanamama meselesi vardı, genel olarak şikâyet konusu olduğu defaatle dile getiriliyor. Geçen hafta -haberlar olunmamış olabilir- Sayın Adalet Bakanı ile Kültür Bakanı arasında bir protokol imzalandı. Bu protokol bana bağlı dair tarafından tasarlandığı için yani bizim de katkımız büyüktür bunda, bunda ne olacak? Bir ay zarfında şöyle bir gelişme yaşayacağız: Cezaevindeki hükümlü ve tutuklular, dışarıdaki bir sivil vatandaş nasıl halk kütüphanelerinden yararlanabiliyorsa bu kütüphanelerden de yararlanmaya başlayacak. Bizim kurumlarımızda Türkiye çapında toplam 1 milyon kitap var. Geçen yıl bu 1 milyon kitaptan yararlanılma sayısı yaklaşık 1 milyon 200 bin civarında. Kültür Bakanlığımıza bağlı kütüphaneler de hükümlü ve tutukluların ücretsiz erişimine açılacağı için bu ilk planda 16 katına çıkacak yani 1 milyon kitaba erişebiliyorken hükümlüler, 16 milyon kitaba erişir hâle gelecekler. Koğuşlarında hem kurum kütüphanesinin kitap listesi hem o il ya da ilçedeki halk kütüphanesinin kitap listesi olacak. Küçük bir pusula doldurarak talepte bulunacaklar. On beş günde bir ilgili görevliler talepleri toplayıp kitabı temin edecek, okunanları da geri alıp iade edecekler. Bunu çok önemsiyoruz biz. Hem ücretsiz ve kolay bir imkân. Dolayısıyla kitaba ve bilgiye erişim konusunda

kendi kurum kütüphanelerimizin yetersizliği gibi sorunlar kökünden hallolmuş olacak. Dediğim gibi, protokol imzalandı, önümüzdeki 4 Kasım'da Kültür Bakanlığı yetkilileriyle uygulama konusunda bir toplantı yapıp hemen harekete geçiyoruz yani.

Ziyaretçilerin getirdiği kitapların alınmaması konusunda İnfaz Kanunu'nun 69'uncu maddesinde bir hüküm var, diyor ki orada: "Bir hükümlü tutuklu adına ücretsiz olarak ziyaretçisi tarafından getirilen veya yakınları tarafından kargoyla gönderilen hediyeler yılbaşında, doğum gününde ve mensup olduğu dinin bayram günlerinde alınıp, kabul edilip verilebilir." Şimdi, kanun maddesi çok açık, dolayısıyla kanun da bizi bağlıyor. Yani dini İslam olan bir hükümlü için yılda 4 keredir bu. Bu günlerin dışında ziyaretçi hediye getirirse ya da kargoyla gelirse kurumların, kanun maddesine göre kabul etmemesi gerekiyor. Bu 69'uncu madde kapalı cezaevi için tabii. 69'uncu maddeyle ilgili bir değişiklik önerimiz oldu, yakında Türkiye Büyük Millet Meclisinin görüşeceği infazla ilgili pakette önünüze gelince göreceksiniz, bu dört günü genişletici düzenlemeler yaptık. 69'uncu maddeyi daha insana dokunan, bu sınırlılıkları biraz daha açacak şekilde kaleme aldık, Mevzuat Genel Müdürlüğümüzün pakete eklediği bilgisi de bize geldi. Hükümlü ve tutuklu parasıyla yayın satın alabiliyor, bunda bir sorun yok. Yani kurumlara, kamu kurumlarına falan bağış yapma yolu da açık. Bu bahsettiğim mevzuat hükmü nedeniyle yani yılda 4 kere olabilir, başka zaman olamaz diye bir kanun maddesi bulunduğu için şu anda, değiştirilene kadar böyle bir durum var.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Kitap gelmesi ne zamandı?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMIK KEMAL VAROL – İşte anlattım ya, doğum günü, yılbaşı ve mensup olduğu dinin bayram günü. Hani İslam dinine mensup olanlar için 4 kere olur. İşte Yahudi ya da Hristiyan hükümlülerimiz var, onların Noel'lerinde, yortularında da oluyor. Yani kanun maddesi, mevcut yürürlükteki madde bu şekilde şu anda. Dediğim gibi, daha genişletici bir metin kaleme alınıp pakete konuldu. Gerisi artık tabii hem üstlerimizin, amirlerimizin hem de yasama organının takdirlerindeki bir konudur, geçer geçmez onların biz bilemiyoruz yani.

Şu kelepçeli muayene konusu var raporda. Yani mevzuat diyor ki: "Kelepçeyle muayeneye doktor karar verir." Burada cezaevi görevlilerinin bir etkisi, dahli yok yani muayeneyi yapan, tedaviyi yapan doktor "Kelepçesiz yapacağım." derse çıkarılıyor, "Kelepçeli yapılacak." derse kelepçe takılıyor yani orada o kararı veren kişi doktor.

Çıplak arama konusu, vücut boşluklarında uyuşturucu ya da silah cezaevine soktukları vakidir, özellikle uyuşturucu yani bunda bir güvenlik, kuruma ilk kabulde bir güvenlik zorunluluğu olduğunu düşünüyoruz, bu keyfi bir durum değil. Aksi takdirde ilk aramanın dikkatli yapılamaması durumunda çok büyük güvenlik zaafı ve sıkıntılar oluşabileceğini düşünüyoruz. Çıplak arama ciddi bir emare, bulgu, şüphe varsa kurum amirinin direktifiyle özel bir odada, kendi cinsiyetine mensup bir görevli tarafından yapılıyor. Yani biz çıplak arama demiyoruz da böyle ifade edildiği için söylüyorum. Vücudunun üstü aranırken altı giyinik oluyor, altı aranırken üstü giyinik oluyor. Utanma duygusunu en az zedeleyecek şekilde yapılıyor. Yani çok detaylı, madde madde yazılmış bir şey bu. Çok hızlı yapılıyor yani öyle saatlerce o şekilde bekletilmiyor. Dediğim gibi yani güvenlik açısından çok gerekli görülen bir durum ve ilk girişte yapılıyor.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Nakilden nakile yapılıyor mu Sayın Genel Müdürüm?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMIK KEMAL VAROL – Kuruma girerken işte yapılıyor.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Mesela bir kurumda, bir cezaevinden diğer cezaevine giderken yapılıyor mu?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMIK KEMAL VAROL – Geldi, ring aracından indi, kabul edildi, orada kuvvetli şüphe kriteri var. Yani kuvvetli şüphenin nakilden nakilde varlığı çok düşünülemez ama sivil hayattan ilk gelişte düşünülebilir yani biraz suçuna, ilgilinin sabıka durumuna, geçmişine göre de takdir edilen bir durum. Yani keyfi bir durum değil, bu bir gereklilik, öyle düşünüyoruz.

Eğitim ve kurslar konusunda şöyle: 2019 yılı 1 Ocaktan bugüne kadar okuma-yazma kurslarına katılan sayısı 9.186, açık öğretim ortaokulu ve açık öğretim lisesinde okuyan hükümlü tutuklu sayımız 41.518. Yine açık öğretim ortaokulu ve açık öğretim lisesinde okurken Millî Eğitim Bakanlığı sınavları dediğimiz -sınavlar konusunda bütün cezaevlerimiz sınav merkezi durumundadır- sınavlara katılım sayısı, 99.358 kişi açık öğretim ortaokulu ve açık öğretim lisesi sınavına cezaevlerimizden girdi. Açık öğretim fakültelerinde ön lisans, lisans programlarına kayıtlı öğrenci sayısı 9.940. Yine, açık öğretim fakültesi sınavlarına -cezaevlerimiz hep sınav merkezi bu yönden de- giren sayısı 18.610. ÖSYM'nin yaptığı sınavlara geçen yıl giren sayısı 16.069 kişi, cezaevlerimiz sınav merkezi. Tekrar tekrar söylüyorum, kurumlarımızda yapılan merkezî sınavlara giren sayısı -KPSS gibi, örnek veriyorum- 134.037. Kayıtlı öğrenci sayılarımız şöyle: Örgün eğitime devam eden hükümlü, tutuklu sayısı 2.792, yaygın eğitime devam eden hükümlü, tutuklu sayısı 51.458, uzaktan eğitime devam eden sayısı 329. Burada şu yanlış anlaşılmasın, bunlar öğrenciyken tutuklandı, cezaevinde de öğrenciliklerine devam ediyor değiller yani bu 51 bin rakamının bin küsur kadarı öğrenciyken tutuklanan, geri kalanları cezaevinde öğrenci yapılmış yani 51 bin öğrenci falan tutuklanmadı.

Kurs ve faaliyetler, iş ve meslek kurslarına katılan hükümlü, tutuklu sayısı 2018 yılında 79.220, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılan hükümlü, tutuklu sayısı 235.978. Kütüphanelerdeki konu da kayıtlı kitap sayısı 1 milyon. Sizin bir unutkanlık olduğu düşüncesindeyim size verilmemesinin ama kitap sayısı 1 milyon olduğu için uygun görürseniz bir CD ortamında takdim edelim çünkü kendisi 1 milyon, çok hacimli bir şey ortaya çıkar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Olur, olur ama orada hangi cezaevinde hangisinin olduğu belli mi?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMIK KEMAL VAROL – Tabii, her cezaevinin bir kütüphanesi var, kütüphanesi olmayan cezaevimiz yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok yani hangisinde hangisi var.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMIK KEMAL VAROL – Tabii, öyle olur.

Kitap okuma sayısı da –demin hatırlayamamıştım- yani bu 1 milyon kitaptan 1 milyon 570 bin kere geçen yıl yararlanılmış. Kültür Bakanlığı ile Adalet Bakanlığının imzaladığı protokol sonrasında bu 1 milyon, artı 16 milyon ilk etapta erişime açılacak yani 16 kat daha fazla kitaba erişecekler ücretsiz ve kolayca. Yani sadece bir pusula verecek koşuştundan, görevli kitabı getirip verecek. Yani bu kitap çeşidi, ulaşılabilen yaygın sıkıntısı kökünden çözülecek.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tam yeri gelmişken bir parantez açabilir miyiz?

BAŞKAN – Sayın Vekilim, zaten tamamlamak üzere galiba Sayın Genel Müdür Yardımcımız, tamamlasın, ondan sonra.

Zaten sunumlar yapıldı Namık Kemal Bey, siz böyle bir toparlayarak çünkü tekrar vekillerimizle toplantımız var, biz İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu bir daha toplanacağız bugün.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMIK KEMAL VAROL – Biraz hızlanıyorum.

Diyet yemek konusunda mevzuatımızda bir problem yoktur. Kurum tabibinin, doktorun uygun gördüğü kişilere diyet yemek verilmesi gerekir. Buna uymayan, uyulmadığı durumların olup olmadığını inceleyeceğiz.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Sayın Müdürüm, acaba soruldu mu, o soru var mı; kantin fiyatları çok yüksekti.

BAŞKAN – Soruldu o, ona cevap verecektir.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMIK KEMAL VAROL – Şimdi, efendim şöyle durum: Ceza infaz kurumlarındaki kantinleri İşyurtları Kurumu işletiyor. İşyurtları Kurumu Genel Müdürlüğümüz bünyesinde bir kurum değil yani aynı Bakanlığın içinde ama. İşyurtları Kurumu 2018 yılında bu konuyu çözmek için Konsinye Satış Yönetmeliği diye bir yönetmelik yayınladı, bunu uygulamasını hayata geçirme aşamındalar. Bütün kurumlarda aynı ürünün aynı fiyatta olmasını sağlamayı amaçlıyorlar. Yine aynı üründen de birkaç farklı markanın girmesini amaçlıyorlar yani hep A bisküvisi, B çikolatası değil de hani her şeyin de ucuzu pahalısı var, hem böyle bir yeknesaklığı sağlamayı, işi standarda oturtmayı amaçlıyor ama yetkim ve bilgim dâhilinde değil, başka bir mercinin takip ettiği bir şey yani bildiklerim bu kadar. Bu sorunu aşmak için yoğun bir çaba gösterdiklerini biliyorum. Bir yönetmelik yürürlüğe soktular, hayata geçirmek üzereler. Yani bu sorunlar da inşallah aşılmış olacak.

Verilen isimlerle ilgili hâkim arkadaşlarımız notlarını aldılar, sizlere dönüş yapacağız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Telefonlarımıza yanıt verilmemesi, açılmaması...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMIK KEMAL VAROL – O konuyu da not aldım, Genel Müdürümüz yurt dışında, Mehmet Bey de kampüsteler, bir iç toplantıda bu taleplerinizi dile getireceğim, notlarımızı aldık.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Yani ben denedim, başka numarayı açtınız ama odamdan aradığım numarayı açmadınız.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMIK KEMAL VAROL – Özellikle son bir aydır olduğunu söylediniz, demek ki önceden olmuyordu. Bunun kasti bir durum olmadığını düşünüyorum ama ben ileteceğim, görüşeceğiz.

Ben teşekkür ediyorum, söyleyeceklerim bu kadar Sayın Başkanım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ufak iki cümleme izin verir misiniz Sayın Başkan?

BAŞKAN – Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, açıklamalar için teşekkür ediyorum ben.

Şimdi, tabii, ben geç geldiğim için özür diliyorum. Bizim önceki dönem milletvekilimizin, parti meclis üyemizin yargılanması nedeniyle adliyedeydik.

Konuşuldu mu bilemiyorum ama raporda benim gözüme çarpmadı. Bu televizyon yayınlarıyla ilgili cezaevinde bir sıkıntı, sorun var mı? Giden arkadaşlarımız bunu sordular mı bilmiyorum.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sorduk, yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Böyle bir sıkıntı yok, güzel.

Peki, değerli Genel Müdür Yardımcımız, benim bu kitaplarla ilgili bizim Roma ziyaretimiz olmuştu. Roma'da cezaevine insanlar girdiği zaman onun eğitim durumuna, ilgi, alaka durumuna göre cezaevinin kapısına yani koğuş kapısının hemen önüne 2 tane kitap konulur ve o cezaevine girdiği o ilk iki üç gün içerisinde o sersemliğini, o sıkıntısını o kitaplarla giderir. Bununla ilgili bir kanun

teklifi vermiştik Mecliste. Bu konuda sizler de eğer destek olursanız... Yani hakikaten kişi cezaevine ilk girdiği andan itibaren bu kitaplarla tanışabilmeli, okuyabilmeli, sıkıntısını giderebilmeli yani dünyası biraz daha dağılmış olur. Bilemiyorum, karar, takdir sizlerin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Meral Hanım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Şu anda yanıt vermediniz ya da veremediniz, bilemiyorum. Bu sevklerle ilgili başka cezaevlerine gönderilen, yargılaması başka ilde yapılan hatta isim örnekleri de verdim. Bu konudaki talepleri kim karşılıyor -yani örnek de verdim, bir iki kardeşin şeyini- Adalet Bakanlığı mı karar veriyor, Genel Müdürlüğünüz mü karar veriyor kimin nereye gideceğine? Rize Kalkandere’de Şırnaklı diyelim, müvekkiller var, benim vekili olduğum Siirtlilerin önemli bölümü Ordu’da, Trabzon’da, başka yerlerde. Yani bu konuda en azından bir genel fikir verirsiniz ya da yazılı cevap verirsiniz ya da ayrıca görüşürsek seviniriz çünkü çok ciddi bir problem.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMIK KEMAL VAROL – Sevk ve nakillere Genel Müdürlüğümüzdeki Asayiş ve İç Güvenlik Dairesi karar veriyor.

Bu konuda da genel sıkıntı yine ceza infaz kurumlarımızdaki doluluk ve kapasite aşmaları nedeniyle bazı yerler dolu olduğu için orası nakillere kapatılıyor yani daha fazla kaldıramayacak duruma gelebiliyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Genel Müdürüm, resmî cevaplar vereceksiniz teşekkür ediyorum.

Diyarbakır Cezaevinde fazlalık olduğu için Kayseri’ye gitmedi kimse. Yani gerçekten resmî cevap istemiyorum, Komisyon toplantısında. Yani kim karar veriyor?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMIK KEMAL VAROL – İsim bazı sorularınıza yazılı cevap vermeyi tercih ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz değerli milletvekillerim, değerli bürokrat arkadaşlarım.

Şimdi, raporu oylamadan önce iki hususu tekrar kıymetli heyetinize arz etmek isterim.

Bir: 7 Kasım Perşembe günü saat 11.00’de Silivri Raporu’muzu müzakere etmek üzere toplantı öneriyoruz.

Bir diğer teklifim: Yine 8-9 Kasım’da yani cuma, cumartesi günü Elâzığ-Diyarbakır ya da Diyarbakır-Elâzığ seyahatine ek olarak yüce heyetinizin takdirine 15-16 Kasım’da da Düzce ve Tekirdağ Cezaevi ziyaretlerini teklif ediyorum, herkes ajandasına not alsın. Zaten önümüzdeki hafta Perşembe günü bu konuyu da beraber mütalaa etmeyi teklif ediyorum.

Şimdi, çok değerli milletvekillerim, alt komisyonumuzun Bakırköy Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu’nu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şerhimizi yazalım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Biz şerh vereceğiz.

BAŞKAN – Şerh için ne kadar süre istiyorsunuz?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yarın verebiliriz.

BAŞKAN – Yok, haftaya öyleyse perşembe gününe herkes hazırlıklı bir biçimde şeylerini... Zaten Komisyon’daki arkadaşlar ifade etmişler size yani alt komisyon üyesi olup şerh yazmakla onu ayrıca değerlendiririz.

Değerli arkadaşlar...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir konu askıda kaldı Başkanım. Sayın vekilim söylemişti yani olabiliyor ki bazen hakikaten bizler de takip etmek istiyoruz, gelmek istiyoruz, komisyon üyesi olmadan...

BAŞKAN – Ya, o konu net, ona cevap bile vermedim, ona herkes katılabiliyor zaten arkadaşlar.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İnsan Hakları Komisyonu üyeleri katılabilir...

BAŞKAN – Bunu söylemeye gerek yok. Zaten Ebrü Hanım'ın yerine Meral Hanım katıldı, ondan sonra diğer...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yerine değil, birlikte; yerine zaten gidilebiliyor.

BAŞKAN – Tamam, o konularda...

İç Tüzük, yasalar ne diyorsa onu yapacağız.

Ben tekrar değerli katılımlarınız için teşekkür ediyorum.

Toplantımız sona ermiştir.

Kapanma Saati: 12.51

